

UNIVERSITATEA LIBERĂ INTERNAȚIONALĂ DIN MOLDOVA

Cu titlu de manuscris

C.Z.U.: 316.6:378(043.2)

AȘEVȘCHI IOANA

**REPREZENTAREA SUCCESULUI SOCIAL
ÎN MEDIUL STUDENȚESC**

511.03 – PSIHOLOGIE SOCIALĂ

Rezumatul tezei de doctor în psihologie

CHIȘINĂU, 2021

Teza a fost elaborată în cadrul catedrei Psihologie și Științe ale Educației a Unuversității Libere Internaționale din Moldova

Conducător științific: RUSNAC Svetlana, doctor în psihologie, conferențiar universitar

Referenți oficiali:

1. BOLBOCEANU Aglaida, doctor habilitat în psihologie, profesor cercetător, Institutul de Științe ale Educației

2. COJOCARU Natalia, doctor în psihologie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova

Componenta consiliului științific specializat:

1. ȘLEAHTIȚCHI Mihai, președinte, doctor habilitat în psihologie, conferențiar universitar

2. PALADI Oxana, secretar științific, doctor în psihologie, conferențiar universitar

3. JELESCU Petru, doctor habilitat în psihologie, profesor universitar

4. RACU Jana, doctor habilitat în psihologie, profesor universitar

5. CAUNENCO Irina, doctor în psihologie, conferențiar universitar

6. PUZUR Elena, doctor în psihologie

Susținerea va avea loc la data de 29.10.2021, ora 14.00 în ședința Consiliului științific specializat D 511.03-21-37 din cadrul Institutului de Științe ale Educației, mun. Chișinău, str. Doina 104, sala 212.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la biblioteca Institutului de Științe ale Educației și pe pagina web a ANACEC.

Rezumatul a fost exepidiat la data de 28.09.2021.

Secretar științific al Consiliului științific specializat,

Paladi Oxana, doctor în psihologie, conferențiar universitar

Conducător științific,

Rusnac Svetlana, doctor în psihologie, conferențiar universitar

---

Autor,

Așevschi Ioana

© Așevschi Ioana, 2021

CUPRINS

1. Reperetele conceptuale ale cercetării.....	4
2. Conținutul tezei.....	6
3. Concluzii generale și recomandări.....	24
4. Bibliografie.....	27
5. Lista publicațiilor autorului la tema tezei.....	29
6. Adnotare (în română, rusă și engleză).....	31

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei abordate. În condițiile unei instabilități extreme a conștiinței publice, tinerii de azi, în procesul autodeterminării profesionale și personale, încearcă să promoveze și să însușească normele unei vieți mature în lipsa de modele sociale valide. Ne referim atât la condițiile noi, numite transformare socială, dar și la fenomenele sociale, în special la migrația masivă peste hotare și în cadrul țării – din mediul rural spre cel urban, la înlocuirea modului de viață patriarhal, colectivist, cu modele noi individualiste, postmoderne, care au afectat relațiile dintre generații, procesul de transmitere intergenerațională a cunoștințelor și criteriilor normativ-valorice.

Întrucât situația socioculturală actuală orientează tinerii spre dezvoltare, realizare, probabil, că de RS a succesului social depinde alegerea mijloacelor de atingere a acestuia, cu accent pe valorificarea potențialului individual. Totodată, anume acest potențial, având în conformitate cu opiniile cercetătorilor din domeniu un conținut individual-psihologic, dar fiind influențat de factorii de mediu, sociali, conferă claritate viziunilor asupra succesului social, influențând RS.

Dominanța motivației succesului în conștiința tinerilor poate fi considerată ca o componentă importantă a autorealizării și autoafirmării sociale. Cercetarea motivației și RS a succesului social în definirea identității sociale a acestora, a înțelegerii rolului personal în realizarea succesului social ale tinerilor din mediul studentesc prezintă importanță prin identificarea unui model teoretico-practic care ar contribui la rezolvarea dilemelor pe care aceștia le confruntă în perioada intrării în maturitate.

Încadrarea temei de cercetare în preocupările internaționale, regionale, naționale, ale colectivului de cercetare și în context inter- și transdisciplinar, prezentarea rezultatelor cercetărilor anterioare. În calitate de suport teoretic și metodologic al cercetării au servit lucrările cercetătorilor din Rusia, care au contribuit la conceptualizarea mai multor aspecte, precum: abordarea conștiinței individuale și sociale și a cunoașterii sinelui în dezvoltare și activitate, după Абульханова-Славская К. А. [18]; teoria activității, după Леонтьев А. Н. [25]; teoriile psihologică și sociopsihologică ale personalității, după Леонтьев А. Н. [25] etc.; abordări teoretice ale autodeterminării personalității, după Гинзбург М. Р. [19] etc.; internaționali: Tajfel H. [48], Markus H. R. [40] etc.

Pentru a analiza aspectele legate de succes, au fost analizate cercetările efectuate de Depner C. E. și O'Leary V. E. [35], Левин К. [24], Орлов Ю. М. [26], Moculescu A. [5] etc.

În scopul identificării factorilor succesului și ai RS a succesului social ne-am adresat cercetărilor motivației, realizate de Murray H. A. [45], Atkinson J. W. [32], precum și la autorii din Republica Moldova, care au abordat tema motivației, în special a celei de succes: Bucun N., Puzur E. [2], Jelescu P. [4], Кеп Л. [22]; abordărilor inteligenței emoționale, realizate de autori renumiți,

precum Goleman D. [38], dar și autorilor autohtoni: Paladi O., Cauș-Avram O. [8], Sanduleac S. [11], Trofăilă L. [17], Rusnac S. [9]; concepțiilor cu referință la valorificarea sinelui, precum teoria privind autoeficiența, elaborată de Bandura A. [33], care a fost abordată în țara noastră de Șleahțișchi M. [13], Cuznețov L. [3] etc., teoria privind locul controlului (*locus of control*), autor al cărei este Rotter J. B. [46], abordată de cercetătorii din Republica Moldova – Rusnac S. [47] etc.

Au fost analizate lucrările autorilor teoriei reprezentărilor sociale și ale succesorilor acestora: Moscovici S. [44], Abric J.-C. [30], Doise W. și Palmonari A. [36], Marková I. [39] etc., autorii din Rusia, Емельянова Т. П. [20], România și Republica Moldova – Neculau A. [6], Șleahțișchi M. [13], Negură I. [7], Bolboceanu A. [1], Rusnac S. [10], raportul concepției RS cu ideile despre cunoașterea socială și imaginea subiectivă a lumii: Vaughan G. M., Tajfel H. și Williams J. [49], Berger P. L. și Luckmann Th. [34] etc.

Analiza cercetărilor realizate în problema succesului social și a RS a acestuia a relevat câteva lucrări realizate în Rusia, care prezintă rezultatele unor cercetări experimentale: Шамионов Р. М., Тугушева А. Р. [29], Кондратьев М. Д. [23] etc.

Problema de cercetare constă în necesitatea investigării corelatelor dihotomice ale RS a succesului social în condițiile transformării sociale și identificarea rolului componentei identitate – a motivației pentru succes, pentru a oferi suport și asistență psihologică tinerilor din mediul studentesc în orientarea spre inițiativă și performanță.

Scopul lucrării: identificarea RS a succesului social la tinerii din mediul studentesc și a factorilor psihosociale care determină conținutul acesteia, precum și validarea unui program formativ de afirmare a motivației pentru succes social.

Obiectivele cercetării. Pentru a atinge scopul studiului și a verifica ipotezele propuse, au fost înaintate următoarele obiective:

1) sistematizarea abordărilor teoretice și a cercetărilor aplicate din literatura de specialitate în vederea identificării raportului dintre RS a succesului social, și componenta identitară a acesteia – motivația pentru succes;

2) construirea unui model al factorilor psihosociale care influențează RS a succesului social împărtășită de tinerii din mediul studentesc;

3) identificarea conținutului RS a succesului social, a motivației pentru succes și factorilor care o determină, precum și raportul dintre aceștia și termenii asociativi calculați pentru RS împărtășită de tinerii din mediul studentesc;

4) alcătuirea și realizarea unui program psihosocial de dezvoltare a capacităților care pulsionează motivația pentru succes social – IE și credințelor privind autoeficiența; verificarea eficienței acestui program în cadrul experimentului de control;

5) elaborarea recomandărilor în vederea dezvoltării motivației pentru succes social a tinerilor din mediul studentesc universitar.

Ipoteza de cercetare. RS a succesului social prezintă un produs al contextului social în schimbare, reflectând transformările care intervin în mentalitatea studenților contemporani, dar și influențele nefavorabile ale convingerilor și atitudinilor tradiționale, în special privind orientarea motivațională, iar prin dezvoltarea motivației pentru succes social în cadrul programului formativ se poate contribui la pregătirea tinerilor pentru realizarea succeselor în viitoarea activitate profesională și în relațiile sociale.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese. Metodologia cercetării s-a fundamentat pe un șir de abordări teoretice fundamentale și rezultate ale cercetărilor empirice efectuate în psihologia socială, a vârstelor, a personalității, analiza căror a permis identificarea unor postulate de bază: 1) utilizarea cunoștințelor privind RS ca o cunoaștere comună prin care oamenii se întrunesc în grupuri și se diferențiază de alte categorii sociale în scopul înțelegerii motivației pentru succes social a tinerilor din mediul studentesc; 2) conceptualizarea noțiunii de motivație pentru succes, deci și pentru cel realizat în mediul social, care se formează în condiții de influență a institutelor sociale – familie, școală, grup de semeni, dar și a mediului larg, prin care înțelegem cultura de apartenență; 3) evidența factorilor de natură psihosocială – LC, IE, credințele privind autoeficiența, care influențează formarea și funcționarea motivației pentru succes.

Au fost aplicate metode teoretice: metoda cercetării bibliografice și documentării științifice, construirea modelului variabilelor cercetării; metode empirice de colectare a datelor: scalele de evaluare, chestionarul; metode statistico-matematice de prelucrare descriptivă a datelor și analiză cantitativă, calitativă și comparativă; de intervenție ameliorativă.

CONȚINUTUL TEZEI

Introducerea prezintă actualitatea și importanța temei abordate, încadrarea temei în preocupările internaționale, naționale, zonale, ale colectivului de cercetare, în context inter- și transdisciplinar, cu prezentarea rezultatelor cercetărilor anterioare referitoare la tema aleasă, problema de cercetare, scopul și obiectivele cercetării, ipoteza cercetării, sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese, sumarul compartimentelor tezei.

Capitolul 1. Repere teoretice în cercetarea succesului și reprezentării succesului social – este prezentat cadrul teoretic, conceptual științific și principalele contribuții teoretice la abordarea RS și factorilor succesului social. Capitolul prezintă noțiunea de succes și calitățile persoanei de succes, tangențele acesteia cu motivația și comportamentul uman, formele de manifestare și importanța. Se analizează tema succesului social și factorii psihosociali care îl determină, prin

abordarea teoriilor motivaționale, în special cele legate de realizare, care oferă o explicație bine verificată a motivației pentru succes, a conceptului de LC, de IE, de credințe privind autoeficiența.

Succesul social ține de natura socială a omului, de manifestarea nevoii de afiliere, esențială pentru firea umană. Dezvoltarea psihologică normală a persoanei este posibilă în condiții de echilibru dinamic și mutual a două componente ale procesului de viață, în care se manifestă tendințele de interacțiune a personalității cu societatea: „includerea” în societate și „separarea” de ea, adică adeziunea cu comunitatea și, în același timp, individualizarea care-i permite omului să fie observat, recunoscut prin acțiunile sale. Contradicția dintre aceste tendințe dictează parametrii sociopsihologici principali ai problemei succesului social al personalității. (Însuși cuvântul „succes” este etimologic apropiat cuvântului „reușită”, ceea ce înseamnă a se autoafirma în societate, a se evidenția, a corespunde parametrilor sociali ai prosperității.

Cercetătorii consideră că rolul esențial în procesul de realizare a succesului îl joacă inteligența, starea de spirit manifestate în domeniile de activitate semnificative pentru persoană. Astfel, psihologii americani, susținători ai acestei paradigme, în baza analizei raportului dintre rezultat, intensitatea motivației și talent, afirmă că obținerea succesului, de regulă, ține nu de suportul motivațional sau de eforturile depuse, ci de capacități, cunoștințe, abilități, deprinderi etc.

Credințele privind autoeficiența, constituind una din capacitățile de realizare a persoanei, prezintă, conform opiniei lui Bandura A. [33, p. 19], convingeri cu privire la capacitatea de a organiza și executa activitățile necesare în scopul îndeplinirii cu succes a sarcinilor, adică la mobilizarea resurselor și la controlul personal al acțiunilor.

Altă capacitate de realizare a succesului social este, după cum consideră cercetătorii contemporani, IE. Goleman D., unul din teoreticienii IE, profesor la Universitatea Harvard, menționa că marea revoluție din secolul XXI constă în victoria emoțiilor asupra inteligenței. „Ceea ce contează cu adevărat pentru succes, caracter, fericire și viață lungă a realizărilor este un set clar de competențe emoționale – coeficientul inteligenței emoționale”, menționează Goleman D. [38, p. 6]. Dacă în trecut drept măsură a capacităților omului pentru succes social și profesional servea coeficientul inteligenței generale, în prezent acesta cedează locul IE – capacităților persoanei de a-și auzi propriile sentimente, de a controla emoțiile, de a lua decizii corecte și, păstrând calmul, a evalua cu optimism situația complicată. Coeficientul IE a devenit cheia succesului: „Cu un coeficient bun al IE veți fi angajat la lucru, veți obține promovare în funcție” [38, p. 7].

Încă o componentă psihologică a succesului social este locus of control (din lat. *locus* – loc, termenul este utilizat în engleză, sau în traducere – LC), prin care, în mod obiectiv, se înțelege aptitudinea persoanei de a vedea sursele de control ale vieții sale predominant în mediul exterior, sau în sine – în interior. Dacă omul își asumă responsabilitate în mare parte de succesele sau insuccesele care au loc în viața sa, explicându-le prin comportamentul, caracterul, capacitățile,

abilitățile personale, reiese că persoana vizată posedă controlul intern (internal). Dacă omul are tentația să atribuie responsabilitatea pentru succese și eșecuri factorilor externi, văzând cauzele lor în alți oameni, în mediul înconjurător, în destin, în întâmplare, aceasta este o dovadă a prezenței controlului din exterior (external) [după 28].

Psihologul american Rotter J. B. [46], care a propus acești termeni, consideră că internalitatea și externalitatea sunt proprietăți stabile ale persoanei, care s-au format în cursul socializării. Studiind legătura dintre valoarea remunerației și răspunderea pentru rezultate, Feather N. T. și Rotter J. B. au arătat că atât satisfacția pentru succes, cât și nemulțumirea de eșecuri cresc proporțional cu gradul internalității controlului. În general, rezultatul activității persoanei devine o realitate psihologică a reușitei, succesului, în sensul strict al acestui cuvânt, când este atribuit eforturilor proprii ale persoanei [46].

Diferiți autori privesc în mod diferit raportul dintre motivația pentru succes și cea pentru evitarea eșecului. Unii consideră (de exemplu, Atkinson J. W. [32]) că aceste două tendințe se exclud reciproc pe scara „motivației pentru realizare”, iar când omul deține motivația pentru succes, atunci el nu are teamă, nu-i este frică în fața eșecului. Dimpotrivă, dacă este motivat de evitarea eșecului, el exprimă nesemnificativ dorința de succes. Alții demonstrează că motivația pentru succes, exprimată în mod clar, poate să se asocieze pe deplin cu frica de eșec care este nu mai puțin puternică, în special dacă ea ține de oarecare consecințe grave pentru subiect. Și într-adevăr, există date că între expresivitatea *motivației pentru succes* și cea a *pentru evitarea eșecului* poate fi o corelație pozitivă.

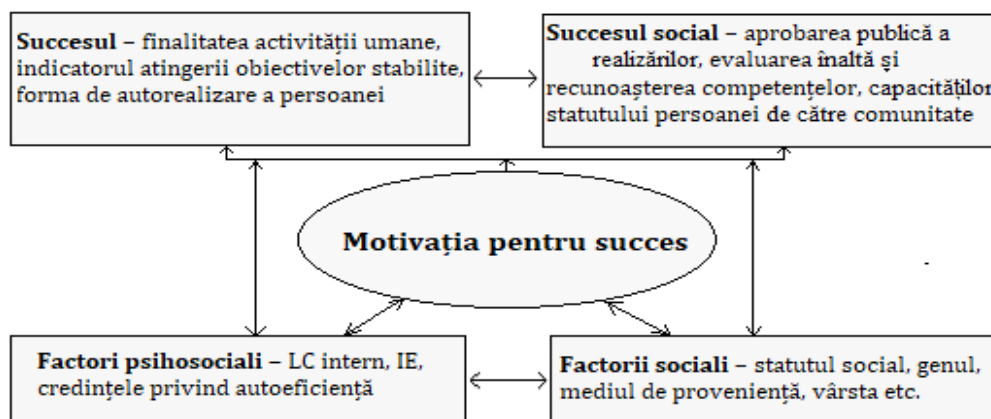
Un mare aport în descoperirea cauzelor psihologice ale succesului social l-au adus reprezentanții școlii lui Levin K., care au studiat într-un șir de cercetări experimentale influența nivelului de aspirații, al autoevaluării și nivelului de realizări. Încă la James W., care a arătat legătura dintre autoevaluarea persoanei, gradul de „stimă” pentru sine, nivelul de aspirații și succes, s-a arătat că satisfacția de sine în viață este condiționată în întregime de faptul ce afacere ne-am propus. Stima de sine poate fi prezentată ca raportul dintre capacitatea efectivă a personalității și cea potențială, iar dacă am scrie aceasta ca o fracție atunci numărătorul exprimă succesul activ, iar numitorul aspirațiile [după 27].

Noțiunea „nivelul de aspirații” a ocupat un loc important în cercetarea motivației, iar cu timpul a pătruns și în limbajul uzual. În procesul de cercetare s-a evidențiat că o singură persoană percepe rezultatul obținut ca succes, iar alta – ca eșec, fapt determinat de nivelul de aspirații al persoanei, dar nu de gradul de dificultate al sarcinii ca atare. Dacă rezultatul atinge sau depășește acest nivel, se manifestă sentimentul de succes, dacă nu-l atinge – de eșec, succesul sau eșecul influențează nivelul de aspirații în activitatea ulterioară a persoanei. De regulă, după trăirea sentimentului de succes nivelul de aspirații sporește, iar în rezultatul eșecului – scade [21].

Formarea motivației pentru succes, succes social, inițiativă, creativitate vitală independentă trebuie să fie bazată pe utilizarea mai eficientă a tuturor institutelor sociale, alegerea stimulentelelor social-comportamentale adecvate care orientează persoana spre realizare, ținând seama de diferite căi ale dezvoltării acesteia. „Reprogramarea” comportamentului persoanei după modelul „de înfrângere” pe cel de „atingere a obiectivului” este o problemă rezolvabilă, dar obținerea rezultatului pozitiv pe această cale cere eforturi considerabile, întrucât este legată de schimbarea multor componente motivaționale în structura personalității, în genere, imaginea totală a Eului.

Din cele expuse, rezultă și faptul că studierea RS cu privire la succesul social al persoanei este necesară pentru aprecierea criteriilor interne ale succesului, cu care operează persoana. Pornind de la faptul că întrebarea despre succes social ține și de structura internă a persoanei, de caracteristicile sociopsihologice, este necesar să apelăm la studierea persoanei în sistemul relațiilor sale. Astfel, succesul social este rezultatul aprobat de comunitate al activității persoanei în contextul solicitărilor și deziratelor externe și în conformitate cu aspirațiile proprii, orientat de motivația pentru succes, determinat de influența factorilor de natură psihosocială – LC intern, IE, credințele privind autoeficacitatea în activitate și RI. În cercetarea succesului social nu pot fi neglijate și alte determinante sociale: statutul social individual și statutul perceput al grupului social de apartenență, genul, mediul de proveniență, vârsta etc. Astfel, modelul succesului social poate fi prezentat în următorul mod.

Fig. 1. Raportul dintre succes, succes social și factorii care-l condiționează

Teoria RS susține că fenomenele și procesele social-psihologice pot fi înțelese numai dacă sunt examinate în contextual unor anumite condiții istorice, culturale și macrosociale. RS semnifică o elaborare colectivă „a unui obiect social de către comunitate în scopul comportării și comunicării” [41, p. 251]. Obiectul elaborat devine realitate socială în virtutea reprezentării pe care o deține comunitatea. Prin urmare, „subiectul și obiectul nu sunt considerate funcțional separate. Obiectul este situat în contextul activității, ... fiind parțial considerat de către persoană sau grup ca o continuitate a comportamentului lor” [41, p. 11]. Astfel, RS devine în continuare un „sistem de valori, idei și practici cu o dublă funcționalitate: mai întâi să stabilească o ordine care să permită

indivizilor să se orienteze în lumea lor materială și socială și să o stăpânească; și în al doilea rând pentru să permită comunicarea... prin furnizarea unui cod pentru schimbul social și pentru numirea și clasificarea fără echivoc a diferitelor aspecte ale lumilor și ale istoriei indivizilor și grupului” [41, p. 13]. RS este un fenomen colectiv, aparține comunității, este co-construită de indivizi în discuțiile și acțiunile lor zilnice. Rezumând, putem defini RS ca un ansamblu de gânduri și sentimente exprimate în comportament și limbaj de actorii câmpului social, constituind un obiect al grupului social.

În psihologia europeană, în special în spațiul francofon, se bucură de popularitate conceptul de „reprezentări sociale”, autorul căruia este psihologul social francez Moscovici S. [44]. Autorul consideră că RS poate fi asemănată prin analogie cu o paradigmă care facilitează înțelegerea fenomenelor, prescrise de concepte și exemple legitime, precum și livrează proceduri de rezolvare a enigmelor vieții, aparținând unei comunități.

Pentru a prezenta structura RS, vom recurge la ideile expuse de doi autori remarcabili din domeniu. Încă Moscovici S. [43, p. 122] a evidențiat, analizând procesul de obiectificare, prezența unui model figurativ sau a unui nucleu al RS. Acest nucleu, format din elemente selectate și decontextualizate, are un statut evident și constituie un element stabil al RS. Rolul său este de element central, deoarece oferă cadrul care permite clasificarea informațiilor noi privind obiectul RS care ajung la subiect. Inspirat de aceste premise, Abric J.-C. [31] a formulat ideea că toată RS este organizată în jurul unui nucleu central. Acest nucleu se caracterizează prin două funcții: o funcție generativă (care oferă semnificație elementelor) și o funcție de organizare (de element unificator al RS). Nucleul central se caracterizează prin stabilitate, rezistență la schimbare.

Pe lângă acest nucleu central, există un sistem periferic, mai flexibil, mai labil care asigură o funcție de mediere între grupurile generatoare de RS și acest nucleu central. Sistemul periferic susține transformările RS, dar și diferențele intergrupale, astfel protejând stabilitatea nucleului central, perpetuând anumite elemente conținute în RS. Această teză nu neagă evoluția sau transformarea posibilă a RS: schemele noi, de fapt, se pot integra treptat în nucleul central, traversând bariera periferică. Cu toate acestea, nucleul central: 1) structurează RS în funcție de memoria socială, prin urmare fiind în interacțiune cu condițiile istorice, sociologice și ideologice ale unei societăți, precum și cu sistem de standarde la care acesta se referă [31], deci determinarea sa este în esență socială; 2) constituie baza comună de RS, împărtășită colectiv, având funcția de asigurare a consensului; 3) rezistă schimbărilor, fiind relativ independent de contextul social imediat al reprezentării generate.

După cum cunoaștem, elementul central al RS este format din imagini, judecăți, concepte care prezintă relația dintre sine și ceilalți, sine și societate. De asemenea, include categorii și noțiuni

articulate în diferite moduri pentru stimuli interni (imagini, amintiri) sau externi (percepții ale mediului).

În cadrul lucrării de față urmărim fenomenul raportului dintre RS și anumiți factori care conduc la obiectivizarea succesului social. Pe de o parte, considerăm că RS a succesului social este un produs al contextului social în schimbare, reflectând transformările care intervin în mentalitatea tinerilor din mediul studentesc, influențate de păstrarea rudimentară a unor convingeri și atitudini tradiționale. Pe de alta, RS a succesului social se află în raport de interdependență cu componenta identitară – motivația pentru succes sau pentru evitarea eșecului, la fel reflectând procesul transformărilor sociale în mediul studentesc. Cercetarea motivației pentru succes și a factorilor care o pulsionează oferă posibilitatea identificării acestui raport, dar și a conținutului efortului formativ cu finalitate în realizarea succesului social.

Astfel, în Concluzii la Capitolul 1 am menționat:

1. Formarea comportamentului motivat pentru succes social are loc, în mod nemijlocit, în instituturile sociale – familie, școală, grup de semeni. Stabilite sub influența grupului primar, motivația pentru succes social își schimbă conținutul, transferându-se de la modelul oferit de grupul de apartenență la cel prezentat de grupurile de referință.

2. Motivația pentru succes sau pentru evitarea eșecului determină configurația motivației pentru succes social, abordată de către cercetători ca o necesitate stabilă de a căpăta rezultate în activitate, dorință de realizare oportună a scopurilor, de trăire a stării de satisfacție și mândrie de atingerea rezultatelor.

3. O componentă psihologică a succesului social este LC intern, care caracterizează persoane înclinate spre a-și atribui responsabilitatea pentru succese și eșecuri, explicându-le prin comportamentul, caracterul, capacitățile, abilitățile personale, care împărtășesc credințe privind autoeficacitatea în activitate și RI.

4. RS a succesului social, împărtășită de tinerii din mediul studentesc, suportă influențele apartenenței la un grup distinct (ale micro-contextului social) caracterizat de spirit inovativ și transformare în conformitate cu solicitările mediului organizat după prescripțiile modelului occidental, care solicită competență, inițiativă, perseverență, activism; atitudinilor societății față de acest grup, întruchipate în relații intergrupale (ale mezo-contextului social), marcate de dihotomie – pe de o parte – solicitări și așteptări sporite, pe de alta – neîncredere și ezitări în oferirea de autonomie.

Capitolul 2. Conținutul și factorii reprezentării sociale a succesului social în mediul studentesc din Republica Moldova: rezultatele cercetării experimental-constatative – este prezentat modelul de conceptualizare a variabilelor definitorii pentru conținutul RS a succesului social și a factorilor care o determină: motivația pentru succes; autoeficiența – în activitate și în RI;

LC – intern sau extern; IE și componentele acesteia. Sunt descrise etapele cercetării experimentale și organizarea celei de constatare, urmărind scopul, obiectivele, metodele și instrumentele utilizate, prezentarea eșantionului, ipoteza de cercetare constatativă și prezumțiile care urmează a fi verificate pentru demonstrarea acesteia, este prezentată analiza rezultatelor.

Prin cercetarea de față ne-am propus să găsim răspuns la **următoarele întrebări**.

1. Reflectă conținutul RS a succesului social preocupările și interesele de bază ale eșantionului cercetat – ale studenților din instituțiile universitare?
2. În ce măsură tinerii contemporani din mediul studentesc dețin motivație pentru succes?
3. Posedă studenții contemporani acele calități, care le-ar favoriza motivația pentru succes și realizarea acestuia?

În baza acestor întrebări de cercetare am formulat următoarele **ipoteze experimentale**.

1. RS a succesului social este constituită din termeni asociativi care reflectă preocupările și interesele de bază ale studenților contemporani.
2. Ambiguitatea unor termeni asociativi din RS a succesului social cu conținut care reflectă rolul personal în realizarea acestuia este influențată de incertitudinea motivației pentru succes sau de dominanța celei pentru evitarea eșecului, care caracterizează pregnant orientarea motivațională a tinerilor din mediul studentesc.
3. Factorii psihosociali care influențează conținutul RS a succesului social și motivația pentru succes se referă la credințele de a face față sarcinilor cotidiene – autoeficiența, capacitățile de asumare a responsabilităților personale – LC internalist, precum și de gestiunea relațiilor cu sine și cu alții prin controlul emoțiilor – IE.

Astfel, **scopul cercetării experimentale de constatare** ne-a orientat spre identificarea conținutului și a factorilor psihosociali ai RS a succesului social și motivației pentru succes la tinerii din mediul studentesc.

În cadrul prezentei cercetări ne-am propus următoarele **obiective**: a) elaborarea unui model integrativ al cercetării experimentale constatative, care să includă factorii psihosociali ai RS a succesului social; b) alcătuirea eșantionului investigației prin selectarea tinerilor din diverse instituții superioare de învățământ, având la bază criteriile deduse de următorii factori: mediul de locuire urban și rural, anul de studii, genul (feminin, masculin); c) identificarea gradului de asociere a factorilor, definiți ca relevanți pentru cercetarea de față, cu termenii asociativi din RS a succesului social, identificat prin calcule statistice, ca specific eșantionului investigației de față; d) stabilirea prin analiză statistică a factorilor care explică RS a succesului social la subiecții investigației.

Modelul variabilelor propus în cadrul cercetării experimentale de constatare a întrunit factorii psihosociali ai succesului social, identificați prin analiza teoretică prezentată în capitolul 1 al lucrării (Figura 2).

Fig. 2. Factorii psihosociali ai RS a succesului social

Modalitatea de constituire și descrierea eșantionului cercetării. Eșantionul cercetării a înrunit 245 de persoane, studenți selectați nealeatoriu prin tehnica stabilirii cotelor-păriți din cadrul Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, Universității Tehnice a Moldovei și Universității Libere Internaționale din Moldova, cu vârsta cuprinsă între 19 și 28 de ani.

Datele experimentale constatative au fost colectate prin: *Ancheta sociologică* care a fost elaborată în vederea colectării datelor demografice (macrosociale în esența sa de apartenență socială) precum genul, vârsta, etnia, mediul de proveniență, facultatea. *Metoda asociației libere* (Abric, J-C. 1973). Asociația liberă sau evocarea liberă este una dintre primele metode aplicate la identificarea conținutului structurii reprezentărilor sociale și constituie o „etapă fundamentală a studiului oricărei reprezentări sociale”. *Tehnica substituției* a fost utilizată pentru identificarea „zonelor mute” ale RS a succesului social. *Scala pentru evaluarea autoeficienței (SES)*. În vederea evaluării expectanțelor cu privire la autoeficiență (nivelul perceput) în rândul studenților, am utilizat *Self-Efficacy Scale (SES)*, propusă de Sherer M., Maddux J. E., Mercadante B., Prentice-Dunn S., Jacobs B. și Rogers R. W. (1982). *Scala Mehrabian de Motivație a Realizării (SMMR)* a fost utilizată în varianta modificată de Магомед-Эминов М. III. *Chestionarul pentru evaluarea LC* (Locus of Control Questionnaire) a fost elaborat de către Rotter în anul 1966 pentru măsurarea dimensiunii fundamentale a personalității – controlul intern și extern. *Metoda Diagnosticarea IE după Hall N.*

În compartimentul 2.2. *Conținutul RS a succesului social la tinerii din mediul studențesc*, am intenționat să identificăm RS a succesului social împărtășită de tinerii din mediul studențesc: modalitatea de a trata lucrurile în conformitate cu valorile și normele vehiculate în societate, prin intermediul unor cogniții, imagini elaborate la nivel de „simț comun”, și de a accepta modelele ale atitudinilor și comportamentelor în raport cu realitatea explicată și înțeleasă prin prisma acestor

construcție create de mentalitatea colectivă. Pentru colectarea datelor am folosit *Tehnica evocării libere* și *Tehnica substituției*.

Conform rezultatelor obținute în urma aplicării tehnicii prototipic categoriale, raportul dintre frecvența apariției termenilor asociativi și rangul apariției lor, se prezintă astfel. Termenii cu cea mai mare frecvență și cu rang înalt al importanței sunt: *familie* (8,75%), *carieră* (7,78%), *realizare* (5,51%), studii (3,57), *muncă* (3,40%), *sănătate* (3,24%), *fericire* (3,08%), constituind nucleul RS a succesului social. Termenul asociativ „*bani*” cu frecvență înaltă, dar cu rang mai jos al importanței capătă statut ambiguu. Termenii *încredere, copiii, viitor, cunoștințe, împlinire, viață, dragoste, scop, serviciu, rezultate, victorie, prieteni, stimă, reușită, noroc, dezvoltare*, care au un rang jos al frecvenței și înalt al apariției, au, la fel, statut ambiguu. Termenii *călătorii, respect, statut, perspectivă* constituie teme periferice.

Tabelul 1. Frecvența și rangul apariției termenilor asociați noțiunii inductoare „succes social”

Frecvența / rangul	Rang înalt în apariție (elemente plasate pe primele 3 locuri ale lanțului asociativ - M<3)	Rang scăzut în apariție (elemente plasate pe următoarele locuri ale lanțului asociativ - M>3)
Frecvență ridicată (mai mare de 15%)	<i>familie, carieră, realizare, studii, muncă, sănătate, fericire</i> (teme centrale)	<i>bani</i> (statut ambiguu)
Frecvență scăzută (mai mică de 15%)	<i>încredere, copiii, viitor, cunoștințe, împlinire, viață, dragoste, scop, serviciu, rezultate, victorie, prieteni, stimă, reușită, noroc, dezvoltare</i> (statut ambiguu)	<i>călătorii, respect, statut, perspectivă</i> (teme periferice)

Cercetarea „zonei mute” din RS a succesului social la tineri a presupus existența anumitor diferențe de asociațiile libere asumate personal, succesul fiind un obiect social sensibil, cu mai multe conotații decât își permite să vorbească deschis omul contemporan.

Tabelul 2. Frecvența și rangul apariției termenilor asociativi pentru noțiunea inductoare „succes social”, atribuiți altor tineri și populației RM („zona mută”)

Pentru majoritatea tinerilor din RM				Pentru majoritatea populației din RM			
Asociații	Frecvența		Rangul apariției	Asociații	Frecvența		Rangul apariției
	nr.	%			nr.	%	
Bani	170	13,73	1	Bani	142	11,87	1
Carieră	76	6,14	2	Familie	128	10,7	2
Familie	74	5,98	3	Sănătate	78	6,52	3
Studii	48	3,88	4	Carieră	66	5,52	4
Realizare	46	3,72	5	Serviciu	52	4,35	5
Distracții	46	3,72	5	Trai decent	50	4,18	6
Automobil	46	3,72	5	Casă	42	3,51	7
Serviciu	44	3,55	6	Fericire	26	2,17	8

Locuință	36	2,91	7	Copiii	24	2,01	9
Trai decent	32	2,58	8	Realizare	24	2,01	9
Reușită academică	24	1,94	9	Dragoste	24	2,01	9
Cunoștințe	24	1,94	9	Stabilitate	22	1,84	10
Prieteni	20	1,62	10	Automobil	22	1,84	10
Noroc	20	1,62	10	Guvernare stabilă	18	1,51	11
Faimă	20	1,62	10	Reușite	18	1,51	11
Statut	20	1,62	10	Cunoștințe	18	1,51	11
Dragoste	18	1,45	11	Încredere în sine	16	1,34	12
Rezultate	18	1,45	11	Salariu	16	1,34	12
Slavă	18	1,45	11	Studii	14	1,17	13
Viață	18	1,45	11	Rezultate	14	1,17	13
Sănătate	16	1,29	12	Noroc	14	1,17	13
Muncă	16	1,29	12	Muncă	14	1,17	13
Fericire	14	1,13	13	Viață	12	1,0	14
Victorie	14	1,13	13	Posibilități	12	1,0	14
Viitor	14	1,13	13	Prieteni	12	1,0	14
Bogăție	14	1,13	13	Afacere	12	1,0	14
Salariu	12	0,97	14	Popularitate	12	1,0	14
Straduință	12	0,97	14				

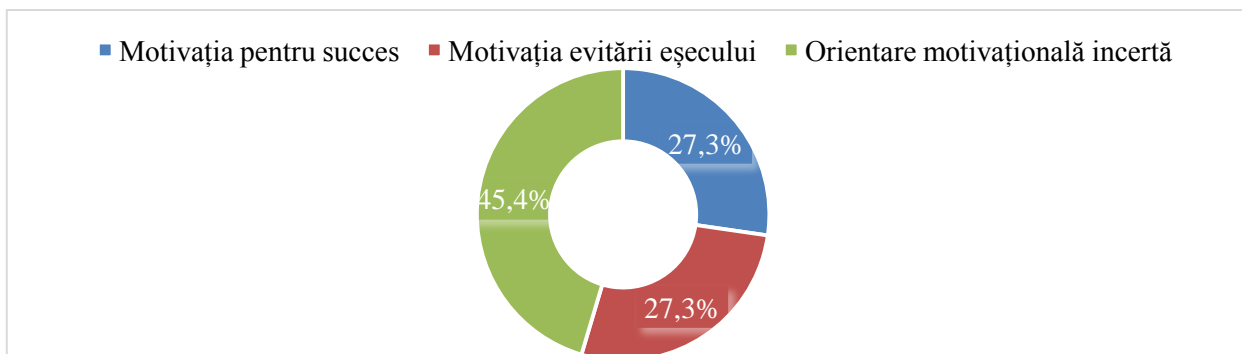
Conotațiile ascunse în „zona mută” sunt puternic ancorate în subconștient, prezentând acea ce „este interzis” [13], ce nu e primit să se spună, totodată oglindind dorințele și visele adevărate. Într-un asemenea caz, după cum susțin Flament C., Guimelli C. și Abric J.-C. [37, p. 17.], asistăm la „mascarea” unor anumite porțiuni ale spațiului reprezentational (*the masking effect*), a unor porțiuni care reprezintă, de fapt, poziția reală a subiectului față de obiectul reprezentării [14].

După cum afirmă Șlehtițchi M. [14], „infiltrarea” zonei mute în componența nucleului central al RS este într-o oarecare măsură selectivă, prezentând cele mai sensibile obiecte sociale care integrează cogniții, opinii, atitudini, mituri și credințe „susceptibile de a pune în discuție valorile morale sau normele existențiale valorizate de grupul de apartenență al subiectului”. Termenii asociativi conținuți în „zona mută” – *carieră, familie, studii și realizare* – confirmă conținutul nucleului reprezentării sociale a succesului, asociațiile *studii și realizare* fiind tratate ambiguu: ca importante pentru tineri, dar mai puțin semnificative pentru întreaga populație.

Reieșind din conținutul RS a succesului social, care a scos în evidență termenii asociativi cu semnificație pragmatică realistă atât în nodul central – *familie, carieră, realizare, studii, muncă, sănătate, fericire* completat prin cercetarea „zonei mute” cu termenii *distracții, automobil, serviciu, locuință, trai decent, reușită academică, cunoștințe*, cât și în elementul periferic – *călătorii, respect, statut, perspectivă*, am remarcat conținutul exogen și endogen al asociațiilor. Astfel, am presupus că între conținutul RS și motivația pentru succes va exista un anumit raport complementar, tinerii fiind dominați mai puternic de motivația pentru evitarea eșecului.

În următorul compartiment al capitolului 2 – 2.3. *Motivația pentru succes a tinerilor din mediul studentesc și factorii psihosociali care o determină* – au fost măsurate caracteristicile motivației asociate cu realizarea, definită în lucrarea de față drept motivație pentru succes.

În rezultatul aplicării chestionarului SMMR s-a determinat care orientare motivațională caracterizează tinerii din mediul studentesc, participanți la investigație. Media aritmetică căpătată pe eșantion este de 128,4. Rezultatele de până la 118 indică la motivația pentru evitarea eșecului (67 persoane – 27,3%), cele medii – de la 119 la 138 (111 – 45,4%) – la motivație indeterminată, incertă, înalte – mai mari de 139 (67 – 27,3%), la motivația pentru succes (Figura 3).

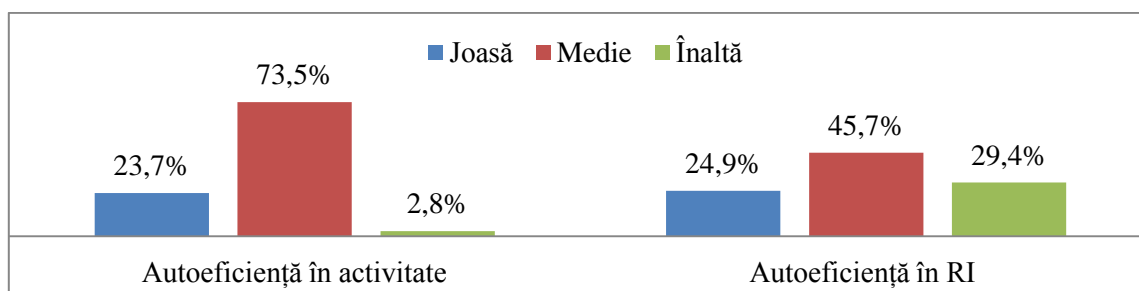

Fig. 3. Valori medii privind orientarea motivațională a tinerilor din mediul studentesc

Astfel, motivația pentru succes se prezintă ca o forță care determină persoana să se implice în activitate pe cont propriu și, în conformitate cu așteptările sale, să atingă succesul. Asemenea persoane sunt cert direcționate, manifestă insistență, perspicacitate, perseverență în realizarea scopurilor.

Prin aplicarea SES, Sherer M., Maddux J. E. a fost măsurat nivelul credințelor privind autoeficiența ale studenților. Mediile – 35,9 pentru autoeficiență în activitate și 10,2 – pentru autoeficiența în RI – indică la un nivel mediu atât pentru prima cât și pentru autoeficiența în activitate.

Pentru autoeficiența în activitate valorile joase întrunesc 58 persoane – 23,7%, medii – 180, 73,5%, înalte – 7, 2,8%, media aritmetică este de 35,9. Pentru autoeficiența în RI s-au calculat valori joase pentru 61 persoane – 24,9%, medii – 112, 45,7%, înalte – 72, 29,4%, media fiind egală cu 10,2 (Figura 4).

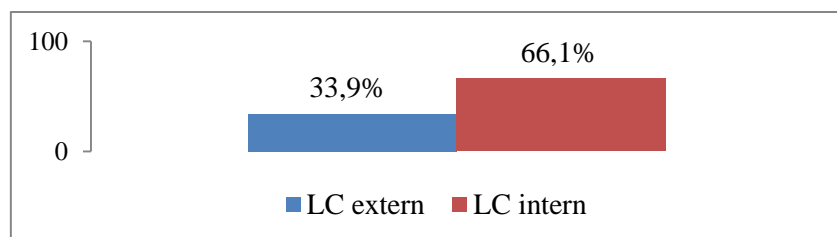

Fig. 4. Valori medii ale autoeficienței pentru întreg eșantionul

Locul intern al controlului constă în orientarea spre sarcină, tendința de a coordona comportamentele în direcția atingerii scopurilor și obiectivelor. Pe de altă parte, persoanele cu loc al controlului intern tind să fie mai stabile în decizii. LC extern se referă la convingerea că sursa evenimentelor (pozitive sau negative) se găsește în soartă, destin sau puterea altora.

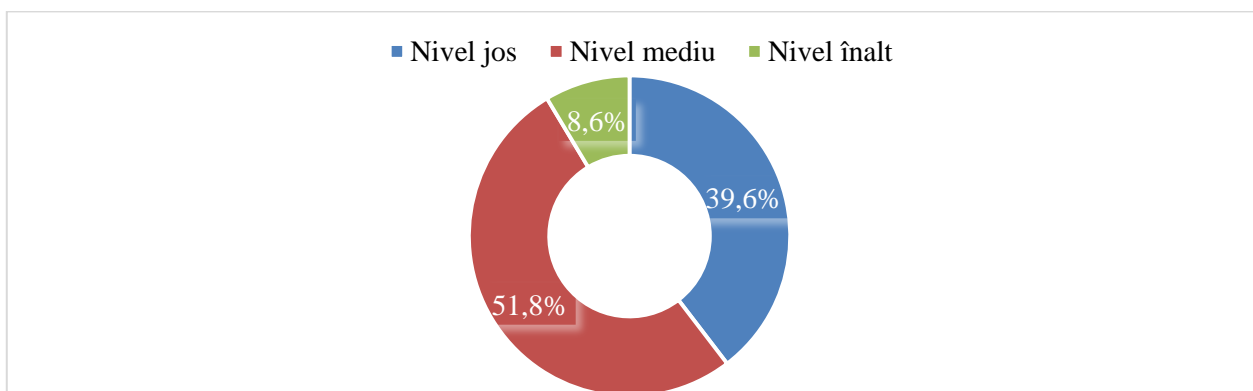
În cercetarea de față am utilizat metoda *Locul de control (Rotter)* prin care am urmărit amplasarea LC al tinerilor din mediul studențesc. Calculele au demonstrat că în două treimi din numărul total al tinerilor investigați LC este amplasat intern, o treime având LC amplasat extern (Figura 5).

Fig. 5. Cote procentuale privind amplasarea internă și externă a LC la tinerii din mediul studențesc

IE are un rol major în crearea unor relații interpersonale sănătoase și astfel, persoanele care prezintă un nivel ridicat al IE reușesc să fie mai prietenoși și mai demni de încredere față de cei care prezintă un nivel mai scăzut.

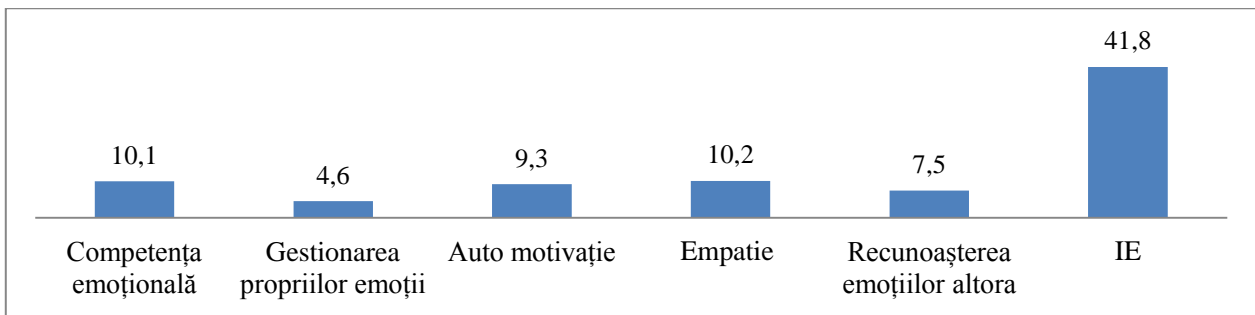
Analiza componentelor constitutive ale IE a arătat că, subiecții supuși cercetării au un nivel mediu, cu tendință spre jos al IE – 51,8%. S-a constatat că 39,6% (97 de persoane) au un nivel scăzut, 51,8% (127 persoane) au un nivel mediu, 8,6% (21 persoane) au un nivel ridicat de dezvoltare a IE (Figura 6).

Fig. 6. Cote procentuale privind IE a tinerilor din mediul studențesc

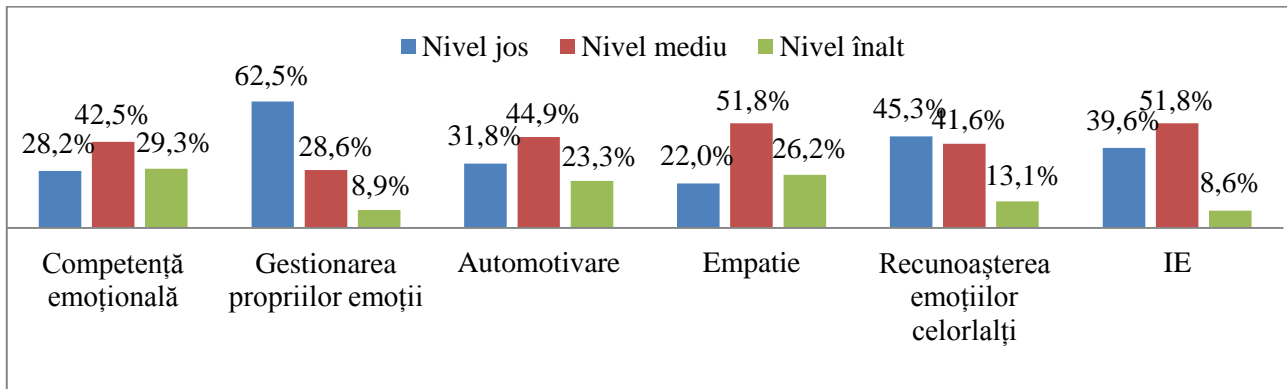
Valorile medii pentru întreg eșantionul pentru componentele IE sunt prezentate în figura 7.

Scorul acumulat la IE este de 41,8 ceea ce semnifică un nivel mediu.

Fig. 7. Valori medii pentru componentele IE pe întreg eșantionul

Cotele procentuale privind IE și parametrii acesteia sunt redată în figura 8.

Fig. 8. Distribuția datelor privind IE și parametrii acesteia

În final, calculele generale au oferit un tablou nu chiar favorabil. De un nivel jos de IE au dat dovadă 97 persoane, ceea ce constituie 39,6%, nivel mediu au acumulat 127 persoane – 51,8% și nivel înalt 21 persoane – doar 8,6% (Figura 8).

În compartimentul 2.4 al capitolului 2 a fost efectuată și descrisă *analiza corelațională a factorilor determinanți ai motivației pentru succes și conținutului reprezentării succesului social*.

Raportul dintre motivația realizării și credințele privind autoeficiența ale studenților.

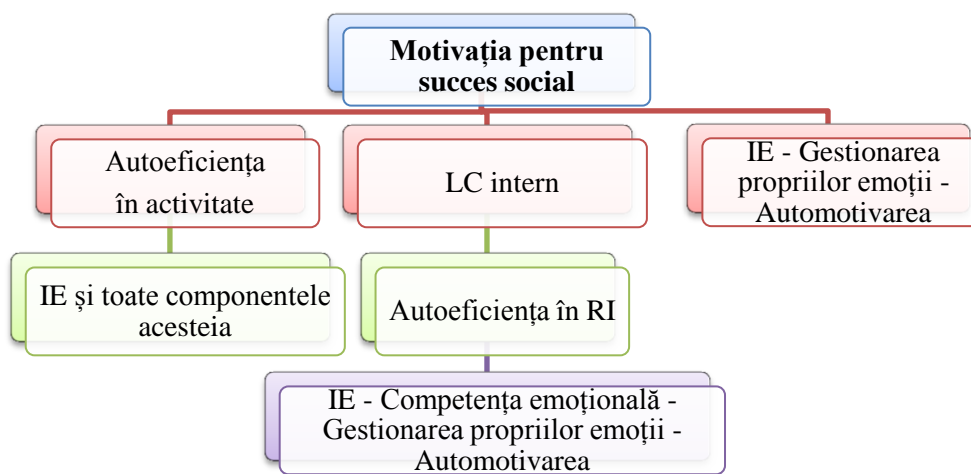
Studenții supuși cercetării implică în orientarea spre succes autoeficiența în RI ($p=0,046$). Nu este văzută ca o condiție a orientării spre succes autoeficiența generală, definită de autorii metodei și ca autoeficiență în activitate. Probabil, prin aceasta poate fi explicată poziția termenului asociativ „noroc” în elementul periferic a RS a succesului social. Studiul realizat demonstrează că motivația realizării pe care o împărtășesc studenții este influențată de credințele privind autoeficiența în RI.

Raportul dintre LC, motivația realizării și credințele privind autoeficiența. Calculele corelațiilor s-au efectuat prin utilizarea testului statistic neparametric Spearman's rho. Rezultatele indică la un raport direct dintre LC intern și orientarea motivațională spre succes. LC extern corelează negativ cu orientarea motivațională spre succes. Corelația datelor care ilustrează LC și credințele despre eficiența proprie indică la raportul direct al LC intern și indirect al celui extern cu autoeficiența în activitate.

IE în cadrul factorilor psihosociali ai succesului tinerilor. IE se prezintă la fel ca un factor important pentru dezvoltarea orientării motivaționale spre succes social. Semnificative pentru

succes sunt capacitatea de gestionare a propriilor emoții ($p=0,039$), automotivarea ($p<0,001$), în general IE ($p<0,01$). Dar și celelalte componente ale IE prezintă importanță, toate corelațiile, cu excepția celei dintre empatie și orientare motivațională, nu depășesc pragul de semnificație $p=0,08$.

Credințele privind autoeficiența în activitate corelează strâns cu competența emoțională ($p<0,01$), capacitatea de gestionare a propriilor emoții ($p<0,01$), automotivarea ($p<0,01$), IE în general ($p<0,001$). Credințele privind autoeficiența în RI corelează strâns cu competența emoțională ($p<0,001$), capacitatea de gestionare a propriilor emoții ($p<0,001$), automotivarea ($p<0,001$), recunoașterea emoțiilor altor persoane ($p<0,001$), în general cu IE ($p<0,001$). Prin analiză corelațională am stabilit factorii psihosociali care influențează orientarea motivațională.

Fig. 9. Factorii psihosociali determinanți ai motivației pentru succes social

Raportul dintre rangul importanței termenilor asociativi din RS a succesului social și orientarea motivațională a tinerilor din mediul studentesc

Prin analiză corelațională am urmărit și rolul variabilelor măsurate în obiectivarea RS a succesului social. Am utilizat testul Spearman al diferenței rangurilor, supunând corelației datele căpătate pentru rangul importanței celor 12 termeni asociativi din conținutul RS și prin măsurarea orientării motivaționale, a credințelor privind autoeficiența, LC, IE.

Raportul negativ semnificativ cu doi termeni cu statut ambiguu – *reușită* și *dragoste*, și doi din elementul periferic – *noroc* și *serviciu*, ilustrează rolul orientării motivaționale spre evitarea eșecului în aceste asociații. În analiza precedentă am remarcat dominanța acestei orientări motivaționale în mediul studentesc.

Raportul dintre rangul importanței termenilor asociativi din RS a succesului social și credințele privind autoeficiența

Rangul importanței a doi termeni asociativi din nucleul RS – *carieră* și *studii*, doi din elementul periferic – *noroc* și *serviciu*, doi cu statul ambiguu – *sănătate* și *dragoste*, corelează cu credințele tinerilor privind autoeficiența în activitate, însă doar unul – *carieră* – cu cele privind

autoeficiența în relațiile interpersonale, socială. Concluzionăm că credințele privind autoeficiența în activitate sunt importante pentru obiectificarea RS a succesului social.

Raportul dintre rangul importanței termenilor asociativi din RS a succesului social și IE

IE – factor important al orientării motivaționale – se manifestă distinct în obiectificarea RS a succesului social. Competența socială prezintă importanță pentru asocierea *carierii* la succesul social, iar automotivarea influențează asociațiile din elementul periferic – *noroc* și *serviciu*, și termenii cu statut ambiguu – *fericire*, *reușită*, *dragoste*.

Constatăm că orientarea motivațională, credințele privind autoeficiența și două componente ale IE – competența emoțională și automotivarea – influențează credințele tinerilor din mediul studentesc despre succesul social.

În Concluzii la Capitolul 2 am expus următoarele.

1. Termenii asociativi *familie*, *carieră*, *realizare*, *studii*, *muncă*, *sănătate*, *fericire* constituie nucleul RS a succesului social, iar termenii asociativi *călătorii*, *respect*, *statut*, *perspectivă* – sistemul periferic.

2. Motivația pentru succes social, tendința spre performanță, spre rezultate înalte în activitate, este caracteristică doar pentru 27,3% din tinerii participanți la cercetare, studentele împărtășind mai mult motivul evitării eșecului decât subiecții de gen masculin.

3. Motivația pentru succes social este condiționată de următorii factori psihosociali: de credințele privind autoeficiența în activitate și în RI (factori cognitivi), LC intern (factori cognitiv-comportamentali) și IE cu componentele acesteia (factori afectivi).

În Capitolul 3. Dezvoltarea motivației pentru succes social a tinerilor din mediul studentesc în cadrul programului psihosocial formativ include descrierea design-ului experimentului formativ, implicând modelele teoretice de referință, ipotezele, scopul și obiectivele, principiile, instrumentele și tehnicile utilizate, precum și rezultatele obținute în urma aplicării experimentale a acestuia.

În cadrul experimentului de formare am decis asupra organizării unui program psihosocial de informare și dezvoltare care a fost intitulat **Programul psihosocial de dezvoltare a motivației pentru succes social (PPS-DMSS)**.

Scopul PPS-DMSS: dezvoltarea abilităților de identificare, definire și urmărire a scopurilor sociale în cheia realizării acestora, prin afirmarea motivației pentru succes social, influențată de credințele privind autoeficiența și competențele emoționale (IE).

PPS-DMSS a urmărit **obiective generale** cu privire la dezvoltarea motivației pentru succes social a tinerilor din mediul studentesc universitar: 1) creșterea potențialului individual de motivație pentru succes prin dezvoltarea cunoștințelor și abilităților despre planificare și urmărire a scopurilor curente și globale; 2) creșterea potențialului grupal de autoevaluare și valorificare a credințelor

privind eficiența persoanei; 3) dezvoltarea capacităților de comunicare interpersonală-intragrupală cu efect în valorificarea de către participanți a potențialului individual și a competențelor afectiv-comunicative.

Ipoteza de control a rezultatelor PPS-DMSS. PPS-DMSS prin dezvoltarea capacităților de planificare și realizare a scopurilor, în conjuncție cu reevaluarea autoeficienței și dezvoltarea capacităților de răspuns emoțional competent la diverse situații de viață va conduce la afirmarea motivației pentru succes social – componentă identitară a RS a succesului social.

Metodele de colectarea a datelor test-retest au fost aceleași, precum în cadrul experimentului de constatare.

Programul de intervenție a întrunit 15 studenți, cu vârsta cuprinsă în intervalul de 19-28 ani ($M=22,2$), 4 de gen masculin, 11 de gen feminin. În calitate de grup de control au fost selectați 15 studenți cu rezultate asemănătoare la probele aplicate la etapa cercetării de constatare, cu aproximativ aceleași caracteristici demografice, pentru a asigura omogenitatea și comparabilitatea datelor experimentale: vârsta – 19-26 de ani ($M=22,3$), 3 de gen masculin, 12 – feminin. Programul a fost structurat în 12 ședințe a câte trei ore academice, desfășurate în lunile septembrie-noiembrie 2016.

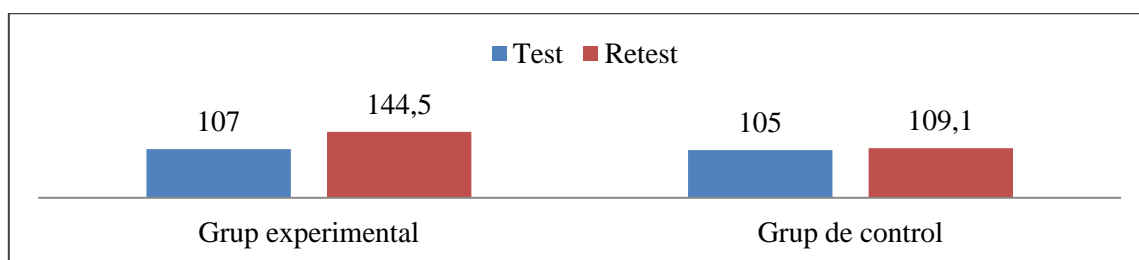
Rezultatele PPS-DMSS au fost ilustrate în subparagraful 3.3. În cadrul experimentului de control a fost verificată eficiența PPS-DMSS, fiind comparate rezultatele aplicării metodelor de cercetare pentru grupul experimental și grupul de control.

Motivația pentru evitarea eșecului a fost criteriul de bază în selectarea participanților la PPS-DMSS și a grupului de control, creat pentru verificarea eficienței programului. Prin întreg conținutul, PPS-DMSS a urmărit scopul să determinăm dinamica în timp a variabilelor cercetate în cadrul ambelor grupe. Eficiența programului de intervenție este estimată prin compararea scorurilor variabilelor cercetate la grupul experimental și cel de control până și după intervenție, precum și compararea intergrup, urmată de compararea scorurilor obținute la etapa *follow-up* în grupul experimental cu cele obținute în grupul de control.

Pentru determinarea dinamicii variabilelor cercetate au fost aplicate aceleași instrumente de psihodiagnostic utilizare în cadrul studiului de constatare, cu excepția Metodei asociației libere și chestionarului pentru evaluarea LC.

Rezultatele PPS-DMSS privind orientarea motivațională

Rezultatele test-retest în grupurile experimental și de control, căpătate prin aplicarea metodei SMMR (Figura 10).

Fig. 10. Valori medii test-retest pentru orientarea motivațională în grupurile experimental și de control

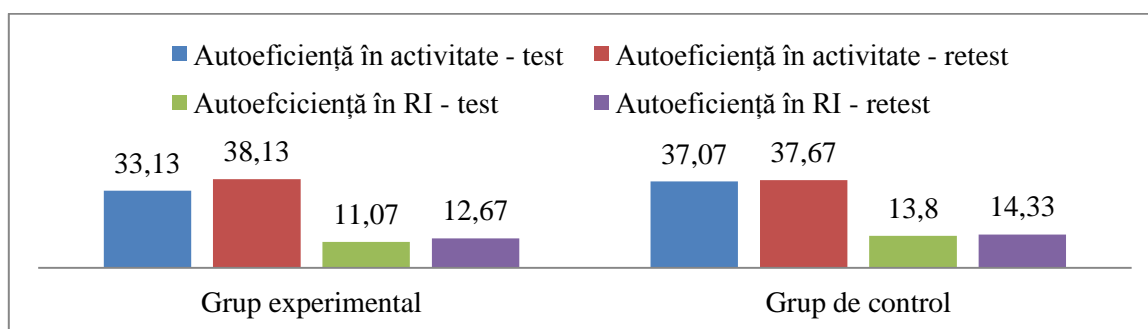
Se înregistrează o dinamică pozitivă în rezultatele căpătate de subiecții din grupul experimental față de cei din grupul de control. În așa mod, mediile fiind de 107 (test), și respectiv, 144 (retest) pentru grupul experimental față de 105 (test) și respectiv, 109,1 (retest) pentru grupul de control.

Prin compararea statistică a orientării motivaționale pentru două eșantioane independente s-a stabilit că există diferențe statistic semnificative ($p < 0,00$).

Prin compararea statistică a datelor test-retest în ambele grupuri se atestă diferențe. În grupul experimental ($p = 0,001$) diferența este justificată de participarea la PPS-DMSS, în cadrul căruia tinerii au învățat arta succesului, care constituie o importanță majoră pentru formarea și dezvoltarea personală, deschiderea către posibilitatea de a reuși. În grupul de control, diferența, deși statistic semnificativă ($p = 0,003$), prezintă doar o înțelegere a importanței orientării motivaționale.

Rezultatele PPS-DMSS privind credințele despre autoeficiență

PPS-DMSS a urmărit scopul pozitivizării credințelor privind autoeficiența. Rezultatele test-retest sunt ilustrate în figura 11.

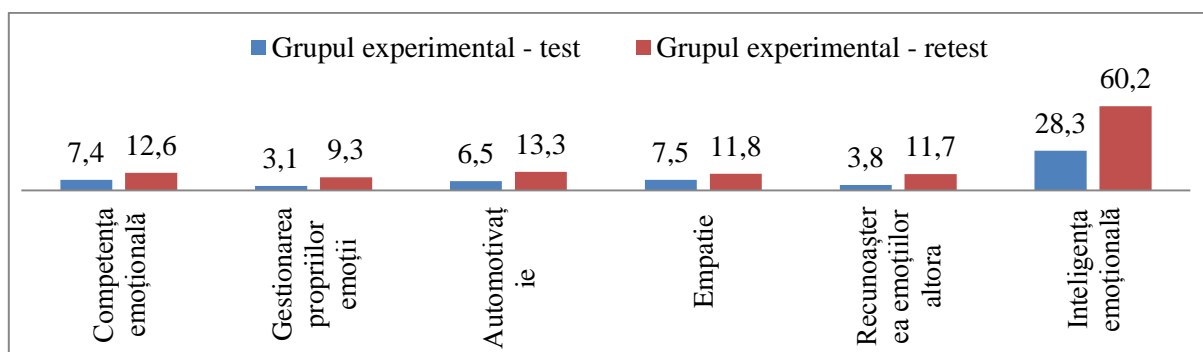
Fig. 11. Valori medii test-retest pentru credințele despre autoeficiență în grupurile experimental și de control

Rezultatele în ambele grupuri sunt medii, atât pentru autoeficiența în activitate, cât și în RI. Mediile au sporit de la etapa de formare la cea de control, creșterea fiind mai considerabilă în grupul experimental. Compararea statistică n-a identificat diferențe semnificative între rezultatele test-retest căpătate în grupul experimental și de control. Prin compararea statistică a credințelor privind autoeficiența pentru eșantioane pereche s-a stabilit că există diferențe statistic semnificative în măsurarea test-retest a rezultatelor grupului experimental pentru autoeficiența în activitate

($p=0,024$) și autoeficiența în RI ($p=0,038$). Reieșind din rezultatele prezentate, putem menționa eficiența programului de intervenție, care a urmărit scopul pozitivizării credințelor privind autoeficiența. Atmosfera sinceră și deschisă, care s-a creat în echipa de lucru, a produs schimbări pozitive asupra credințelor privind autoeficiența.

Influența pozitivă a PPS-DMSS asupra IE

În conformitate cu rezultatele cercetării experimentale, IE se prezintă ca un factor important pentru dezvoltarea motivației pentru succes. Calculele corelaționale efectuate în cadrul cercetării experimentale de constatare au demonstrat că semnificative pentru succes sunt capacitatea de gestionare a propriilor emoții ($p=0,039$), automotivarea ($p<0,001$), în general IE ($p<0,01$). Dar și celelalte componente ale IE prezintă importanță, toate corelațiile, cu excepția celei dintre empatie și motivație pentru succes, nu depășesc pragul de semnificație $p=0,08$. Măsurările test-retest în grupul experimental indică o creștere a indicatorilor IE la toate componentele (Figura 12).

Fig. 12. Valori medii test-retest pentru IE în grupul experimental

Măsurările test-retest în grupul de control indică o creștere ușoară a mediilor indicatorilor IE la toate componentele cu excepția competenței emoționale care a rămas la același nivel. Nivelul integrativ al IE a crescut de la 36,5 la 40,6.

PPS-DMSS a contribuit la modificarea nivelului parțial și nivelului integrativ al IE în grupul experimental. Dacă inițial se atestă o singură diferență semnificativă – privind recunoașterea emoțiilor altor persoane, scorul fiind mai înalt în grupul de control, în măsurarea retest, grație influenței PPS-DMSS, identificăm diferențe la aproape toți parametrii IE și în general pentru IE.

Compararea statistică test-retest a identificat diferențe semnificative în nivelurile parțiale și cel integrativ al IE în grupul experimental: competența emoțională ($p=0,001$); gestionarea propriilor emoții ($p=0,001$); auto-motivație ($p=0,003$); empatie ($p=0,006$); recunoașterea emoțiilor altora ($p=0,001$); IE ($p=0,001$).

Rezultatele măsurării follow up a eficienței PPS-DMSS

Mentținerea rezultatelor PPS-DMSS la etapa *follow up* pentru grupul experimental.

În timp se modifică un șir de indicatori:

– indicatorii motivației pentru succes sporesc de la 144,5 la 145,8, fapt care indică la menținerea tendinței pozitive a motivației pentru succes și la o diferență semnificativă statistic dintre scorurile retest-*follow up* ($p=0,015$);

– se modifică pozitiv credințele privind autoeficiența în activitate (de la 38,1 la 42,5) și în RI (de la 12,7 la 14,3), atestându-se și diferențe semnificative statistic dintre scorurile retest-*follow up* (respectiv $p=0,002$ și $p=0,007$);

– scad scorurile la parametrii parțiali și nivelul integrativ al IE, dar doar pentru nivelul general se atestă diferențe semnificative statistic ($p=0,007$).

Astfel, se confirmă ideea despre dezvoltarea tendințelor pozitive prin consolidarea cunoștințelor și abilităților căpătate în cadrul PPS-DMSS în experiența reală.

Și în cadrul grupului de control se dezvoltă, deși nu la fel de mult, motivația pentru succes (de la 109,1 la 110,2, diferență statistic semnificativă – $p=0,038$). Faptul că simplele discuții despre succes, despre importanța dorinței de a-l realiza sunt deja motivatoare, ilustrează deschiderea și receptivitatea tinerilor pentru experiențe pozitive, dar și nevoia de a-i susține în aceste pulsuni. S-au modificat pozitiv și credințele privind autoeficiența în activitate (de la 37,7 la 38,3, cu diferență statistic semnificativă – $p=0,008$), dar rămân neschimbate cele legate de autoeficiența în RI. Nu s-au schimbat semnificativ scorurile care ilustrează IE.

În final, menționăm că PPS-DMSS și-a demonstrat eficiența, contribuind la dezvoltarea motivației pentru succes și consolidării factorilor care asigură succesul social – a credințelor privind autoeficiența și IE.

Constatăm despre eficiența PPS-DMSS, considerând că acest program poate fi replicat în mediul studentesc, motivația pentru succes a tinerilor fiind o condiție a realizărilor lor viitoare.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

În conformitate cu tema, ipoteza de bază, scopul și obiectivele cercetării au fost obținute următoarele **rezultate științifice**.

1. În cadrul analizei abordărilor teoretico-metodologice la tema cercetării s-a stabilit că RS a succesului social [52, 53, 54, 55, 56, 58] și componenta ei identitară – motivația pentru succes [50, 56, 57], sunt un produs al influențelor exercitate de institutele sociale – familie, școală, grup de semeni, dar și de cele ale macro-contextului social care parcurge o etapă a transformărilor, solicitând responsabilitate personală și oferind libertate de alegere. Succesul social a fost definit [58] ca un rezultat al activității persoanei în contextul solicitărilor sociale și în conformitate cu aspirațiile proprii, dominat de motivația pentru succes [56, 57], determinat de influența factorilor de natură psihosocială – LC intern, IE [59], autoaprecierea și automonitorizarea adecvate, întruchipate în credințe privind autoeficacitatea în activitate și RI [56, 57].

2. Reieșind din cercetarea teoretică, prin care a fost identificat un raport direct între RS a succesului social, motivația pentru succes sau pentru evitarea eșecului [50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58], și anumite credințe și capacități personale, considerate importante – autoeficiența [56], LC internalist, IE [59], a fost construit modelul factorilor psihosociali care influențează RS – credințele tinerilor din mediul studentesc privind succesul social. Verificarea experimentală a acestui model a demonstrat prezenta unui raport mutual dintre conținutul RS a succesului social a tinerilor din mediul studentesc și motivația pentru succes, credințele privind autoeficiența [57] și două componente ale IE [59] – competența emoțională și automotivarea, fiind validat modelul propus [50].

3. A fost identificat conținutul RS a succesului social: nucleul RS – *familie, carieră, realizare, studii, muncă, sănătate, fericire*, sistemul periferic – *călătorii, respect, statut, perspectivă*, conținut care reflectă preocupările și interesele de bază ale studenților contemporani, relevă rolul atribuit de aceștia statutului social [52], interpretarea prin prisma concursului de împrejurări favorabile și a capacității de rezolvare a sarcinilor curente, poziție influențată și de etapa de vârstă și activitatea de bază [56] a subiecților cercetării. Totodată s-a identificat dominantă motivației pentru evitarea eșecului sau a motivației incerte, condiționată de următorii factori psihosociali: de credințe manifestate mai frecvent în valori joase sau medii privind autoeficiența în activitate și în RI (factori cognitivi) [57], IE adeseori joasă sau medie (factori afectivi) [59], amplasarea internă a LC în cazul a 2/3 din tinerii participanți la cercetare, prezentând transformările în mentalitatea tinerilor și perspectiva dezvoltării raționamentelor și comportamentelor axate pe succes [56].

4. Modificarea orientării motivaționale, educarea motivației pentru succes are loc în condiții de învățare, dezvoltare a capacităților și formare a atitudinilor constructive în raport cu sarcinile curente și scopurile de viață, prin cultivarea deprinderilor de transformare a problemelor în scopuri, planificare a activității în vederea realizării obiectivelor, consolidarea credințelor privind autoeficiența și poziției pozitive de viață, înțelegerea importanței și sporirea IE, fapt confirmat prin implementarea PPS-DMSS [50] și verificarea test-retest a rezultatelor programului care poate fi replicat în mediul studentesc.

În baza constatărilor cercetării realizate în teza de doctorat, propunem următoarele **recomandări practice:**

1. Rezultatele cercetării pot fi utilizate în elaborarea și promovarea trainingurilor, programelor motivaționale în mediul studentesc. Se recomandă organizarea unor activități formative, îndeosebi cu studenții de la anul I, prin care s-ar facilita adaptarea la mediul universitar și solicitările academice și s-ar consolida motivația pentru succes.

2. Considerăm că personalul universitar – titularii cursurilor, tutorii grupelor academice, administrația catedrelor și facultăților, trebuie să se concentreze asupra dezvoltării motivației pentru succes la studenți, utilizând în acest scop resursele curriculare și extracurriculare, în special cele centrate pe student și pe interesele lui de dezvoltare personală și profesională.

3. Promovarea strategiilor de încurajare a succesului în cadrul activităților didactice prin utilizarea sarcinilor de complexitate diferită și cu orientare distinctă spre finalități de cunoștințe, abilități sau competențe, care solicită implicarea activă și interactivă a studenților în căutarea soluțiilor.

4. Pentru a dezvolta potențialul motivației pentru succes al studenților este nevoie de crearea condițiilor, atât în cadrul activităților curriculare cât și extracurriculare, de dezvoltare a competențelor *soft*, intra- și interpersonale, cum sunt: sociabilitatea, flexibilitatea comportamentală, organizarea personală, capacitatea de a planifica propria activitate etc.

Cercetarea de față prezintă și anumite **limite ale rezultatelor obținute**, care se referă la specificitatea lotului de cercetare experimentală – tineri din mediul studentesc, RS a succesului social identificată într-un context mai larg ar putea fi diferită, conținând alți termeni, deci și ilustrând alte perspective de dezvoltare a conștiinței sociale de succes.

În perspectivă, cercetările pot fi inițiate în **următoarele direcții**: (1) orientarea spre un eșantion mai larg și diversificat de cercetare a RS și motivației succesului social; (2) includerea perioadelor adolescenței prelungite și a tinereții, precum și subiecții tineri din afara mediului universitar; (3) investigarea comparativă a modului în care variabilele de mediu (familie, grup de referință, mediul de proveniență) pot influența RS și motivația pentru succes social.

BIBLIOGRAFIE

1. BOLBOCEANU, A. Reprezentări sociale ale tinerilor din Republica Moldova despre învățare pe tot parcursul vieții. In: *Cadrul didactic – promotor al politicilor educaționale*. Chișinău: IȘE, 2019, pp. 201-206. ISBN 978-9975-48-156-4.
2. BUCUN, N., PUZUR, E. Succesul adaptării psihosociale – factor determinant în dezvoltarea personalității studentului. In: *Tehnologii didactice moderne. Simpozionul Pedagogic International, Institutul de Științe ale Educației, 26-27 mai 2016*. Chișinău: IȘE, 2016, pp. 435-438. ISBN 978-9975-48-102-1.
3. CUZNEȚOV, L. Unele aspecte teoretico-metodologice de sporire a eficienței personale în contextul consilierii ontologice complexe, autoconsilierii și al autoperfecționării. In: *Studia Universitatis (Seria Științe ale Educației)*. 2017, nr. 5 (105), pp. 9-14. ISSN 1857-2103.
4. JELESCU, P., ELPUJAN, O. Studiarea și formarea competențelor antreprenoriale la psihologii în devenire. În: *Psihologie. Pedagogie specială. Asistență socială*. 2016. Nr 1(42). p. 8-17. ISSN 1857-0224.
5. MOCULESCU, A. Dimensiuni ale succesului social în perioada de tranziție. In: *Revista Română de Sociologie, Serie nouă*. 2001, anul XII, nr. 5-6, pp. 483-493. ISSN 0132-6635.
6. NECULAU, A. *Psihologia câmpului social: Reprezentările sociale*. Iași: Polirom, 1997. 248 p. ISBN 978-9975-3168-4-2.
7. NEGURĂ, I. Tratat despre reprezentările sociale care fabrică zeii. In: *Psihologie. Pedagogie Specială. Asistență Socială*. 2017, nr. 3 (48), pp. 89-95. ISSN 1857-0224.
8. PALADI, O., CAUȘ-AVRAM, O. Relația dintre inteligența emoțională și motivația pentru succes la preadolescenți. In: *Psihologie*. 2013, nr. 2, pp. 14-20. ISSN 1857-2502.
9. RUSNAC, S. Abordare conceptuală și măsurarea inteligenței în psihologie. In: *EcoSoEn. ULIM*, 2018, An. 1, nr. 1-2, pp. 180-191. ISSN 2587-344X.
10. RUSNAC, S., AȘEVȘCHI, I., FEDIUȘ, O. Relația dintre reprezentarea socială a succesului și performanțele sportive în adolescență. Asistența psihologică la etapa contemporană: realități și perspective. In: *Materialele Conferinței Științifice Naționale, Ediția 1-a, 23 Octombrie 2020. Bălți: 2021*. 113 p. ISBN 978-9975-50-257-3.
11. SANDULEAC, S. Inteligența emoțională la studenții psihologi și pedagogi. In: *Tehnologii didactice moderne. Materialele Simpozionului Pedagogic International, Institutul de Științe ale Educației, 26-27 mai 2016*. Chișinău: IȘE, 2016, pp. 438-441, ISBN 978-9975-48-102-1.
12. STOMFF, M. Particularitățile psihocomportamentului empatic al studenților psihologi în perioada anilor de studii: *tz. doct. în psihologie*. Cond. șt. JELESCU, P. Univ. Ped. de Stat „Ion Creangă”. Ch., 2015. 224 p.
13. ȘLEAHTIȚCHI, M. Era reprezentărilor sociale. In: *Psihologie. Pedagogie Specială. Asistență Socială*. 2018, nr. 3 (52), pp. 3-32. ISSN 1857-0224.
14. ȘLEAHTIȚCHI, M. O introducere în conceptul de „zonă mută” a reprezentării sociale. In: *Revistă de științe socioumane*. 2014, nr. 2(27), pp. 3-6. eISSN 2587-330X.
15. ȘLEAHTIȚCHI, M. Reprezentări sociale și practici cotidiene. In: *Psihologie. Pedagogie Specială. Asistență Socială*. 2006, nr. 5, pp. 17-25. ISSN 1857-0224.
16. ȘLEAHTIȚCHI, M. Transfigurări în formula compozițională a reprezentării sociale: $Srs = NC + EP$ este înlocuită gradual cu $Srs = NC + EP + ZM$. În: *Psihologie. Pedagogie specială. Asistență socială*. 2014, nr. 2 (35), pp.1-13. ISSN 1857-0224.
17. TROFĂILĂ, L. Componentele structurale ale succesului și relația dintre ele în activitatea de învățare și pregătire profesională la studenți. In: *Conferința Republicană a Cadrelor Didactice Educație preșcolară și primară. 1-2 mar. 2019*. Chișinău: UST, 2019, Vol. 4. pp. 180-188. ISBN 978-9975-76-269-4.
18. АБУЛЬХАНОВА-СЛАВСКАЯ, К. А. Проблемы исследования индивидуального сознания. В: *Психологический журнал*. 1991, №12, с. 27-40. ISSN 1560-1390.
19. ГИНЗБУРГ, М. Р. Психологическое содержание личностного самоопределения. В: *Вопросы психологии*. 1994, №3. с. 43-52. ISSN 0042-8841.

20. ЕМЕЛЬЯНОВА, Т. П. Социальное представление – понятие и концепция: итоги последнего десятилетия. В: *Психологический журнал*. 2001, том 22, №6. с. 39-47. ISSN 0205-9592.
21. ИЛЬИН, Е. П. *Мотивация и мотивы*. Серия «Мастера психологии». СПб.: Питер, 2004. 512 с. ISBN 5-272-00028-5.
22. КЕР, Л. Взаимосвязь уровня самоуважения с мотивацией достижения успеха у студентов. In: *Psihologie. Pedagogie Specială. Asistență Socială*. 2013, nr. 30, pp. 67-74. ISSN 1857-4432.
23. КОНДРАТЬЕВ, М. Д. Социальные представления об успешности подростков с разным интрагрупповым статусом и разным уровнем интеллектуальной успешности. В: *Социальная психология и общество*, 2017, t. 8. № 2, с. 116-130. ISSN 2221-1527; ISSN 2311-7052 (online).
24. ЛЕВИН, К. Временная перспектива и преодоление трудных ситуаций. В: *Хрестоматии: Психология личности*. Под ред. ГИППЕНРЕЙТЕР, Ю. Б., ПУЗЫРЕЙ, А. А., АРХАНГЕЛЬСКАЯ Б. В. М.: Аст, 2009. с. 205-209. ISBN 978-5-271-23092-9.
25. ЛЕОНТЬЕВ, А. Н. *Деятельность. Сознание. Личность*. М.: Смысл, 2004. 352 с. ISBN 5 89357 153 3.
26. ОРЛОВ, Ю. М. *Восхождение к индивидуальности: кн. для учителя*. М.: Просвещение, 1991. 287 с. ISBN 5-09-003075-8.
27. РАЙГОРОДСКИЙ, Д. Я. *Психология личности: хрестоматия*. Самара: ИД «Бахрах-М», 2006. 544 с. ISBN 5-94648-003-0.
28. СЕМЕЧКИН, Н. И. *Социальная психология: учеб. для высш. шк.* Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. 608 с. ISBN 5-222-03495-х.
29. ШАМИОНОВ, Р. М., ТУГУШЕВА, А. Р. Представления о социальной успешности и самоопределении молодежи. В: *Электронный журнал «Психологическая наука и образование»*, 2009, 3, с. 1-10. http://psyedu.ru/jour./2009/Shamionov_Tugusheva.phtml ISSN 2074-5885 (online).
30. ABRIC, J.-C. *De l'importance des représentations sociales dans les problèmes de l'exclusion sociale*. Toulouse: Érès, 2012. 168 p. ISBN 9782865864423.
31. ABRIC, J.-C. L'artisan et l'artisanat: analyse du contenu et de la structure d'une représentation sociale. In: *Bulletin de psychologie*. 1984, nr. 366, pp. 861-875. ISSN 0007-4403.
32. ATKINSON, J. W., CARTWRIGHT, D. Some neglected variables in contemporary conceptions of decision and performance. In: *Psychological Reports*. 1964, nr. 15, pp. 575-590. ISSN 14 575-590.
33. BANDURA, A. Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. In: *Psychological Review*. 1977, nr. 84(2), pp.191-215. ISSN 0882-7974.
34. BERGER, P. L., LUCKMANN, Th. *The Social Construction of Reality A Treatise in the Sociology of Knowledge*. London: Penguin Books, 1967. 250 p. ISBN 978-0385058988.
35. DEPNER, C. E., O'LEARY, V. E. Understanding female careerism fear of success and new directions. In: *Sex Roles*. 1976, nr. 2, pp. 259-268. ISSN 1573-2762.
36. DOISE, W. L'ancrage dans les études sur les représentations sociales. In: *Bulletin de psychologie*. 1992, nr. 45(405), pp. 189-195. ISSN 0007-4403.
37. FLAMENT, C., GUIMELLI, C., ABRIC, J.-C. Effets de masquage dans l'expression d'une représentation sociale. In: *Cahiers Internationaux de Psychologie Sociale*. 2006. nr. 69. pp. 15-31. ISSN 2406-4696.
38. GOLEMAN, D. *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. Dunfermline, United Kingdom: Better World Books Ltd, 1995. 352 p. ISBN 0747528306.
39. MARKOVÁ, I. Le dialogisme en psychologie sociale, Dialogism in social psychology. In: *Hermès, La Revue*. 2005, nr. 41(1), pp. 25-31. ISSN 0767-9513.
40. MARKUS, H. R. Self-schemata and processus information about the self. In: *Journal of personality and social psychology*. 1977, nr. 35, pp. 63-78. ISSN 1939-1315.

41. MOSCOVICI, S. Attitudes and opinions. In: *Annual Review of Psychology*, 1963, 14, pp. 231-260. eISSN 1545-2085.
42. MOSCOVICI, S. Introduction. In: HERZLICH, C. *Health and illness. A social psychological analysis*. London: Academic Press, 1973. 159 p. ISBN-10 0123441501; ISBN-13 978-0123441508.
43. MOSCOVICI, S. *La psychanalyse, son image, son public*. Paris: Presses Universitaires de France. 1961. 512 p. ISBN 978-2-13-054681-8.
44. MOSCOVICI, S. Pourquoi une théorie des représentations sociales? In: *Le scandale de la pensée sociale. Textes inédits sur les représentations sociales*. Paris: Les Éditions de l'École des Hautes Études en Sciences Sociales, 2013. pp. 19-64. ISBN 78-2713223754.
45. MURRAY, H. A. *Explorations in Personality*. New York: Oxford University Press, 2007. 816 p. ISBN 9780195305067.
46. ROTTER, J. B. Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. In: *Psychological Monographs*. 1966, nr. 8(10), pp. 1-28. eISSN 0096-9753.
47. RUSNAC, S., KHORY, J. The importance of the locus of control in the social adaptation of international students. In: *EcoSoEn*. ULIM, An. 2, 2019, nr. 3-4, pp. 117-129. ISSN 2587-344X.
48. TAJFEL, H. Experiments in intergroup discrimination. In: *Scientific American*. 1970, nr. 2(23), pp. 96-102. ISSN 0036-8733.
49. VAUGHAN, G. M., TAJFEL, H., WILLIAMS, J. Bias in reward allocation in an intergroup and an interpersonal context. In: *Social Psychology Quarterly*. 1981, nr. 44, pp. 37-42. ISSN 0190-2725.

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

Articole în reviste

50. AȘEVSCI, I., RUSNAC, S. Programul psihosocial – procedeu de dezvoltare a orientării motivaționale spre succes social a tinerilor din mediul studentesc. In: *Univers Pedagogic*. 2020, nr. 1 (65). pp. 75-86. ISSN 1811-5470.
51. AȘEVSCI, I., RUSNAC, S. Abordarea conceptului de fericire în mediul studentesc. In: *EcoSoEn*. ULIM, 2019, An. 2, nr.1-2, pp. 109-117. ISSN 2587-344X.
52. AȘEVSCI, I. Conținutul reprezentării sociale a succesului în mediul studentesc din Republica Moldova. In: *Psihologie*. 2019, nr. 3-4, pp. 76-84. ISSN 2537-6276.
53. AȘEVSCI, I. Aprecieri subiective ale stării de succes social. In: *Conferința Științifică Internațională „Preocupări contemporane ale științelor socio-umane”*. Ediția a VIII-a. 8-9 dec. 2017. Chișinău: ULIM, 2017, pp. 67-70. ISBN 978-9975-933-79-7.
54. AȘEVSCI, I. Conținutul reprezentării sociale a fericirii în mediul studentesc din Republica Moldova. In: *Sănătate Publică, economie și management în medicină*. Chișinău, USMF „N. Testemițanu”, 2017, nr. 4(74), pp. 22-25. ISSN 1729-8687.
55. AȘEVSCI, I. Succesul social: direcții principale de cercetare a fenomenului și conceptului. In: *Conferința Științifică Internațională cu genericul: Rolul științei și educației în implementarea acordului de asociere la Uniunea Europeană*. Chișinău, 5 febr. 2015. Iași: Vasiliana '98, 2015, pp. 603-609. ISBN 978-973-116-404-5.
56. RUSNAC, S., AȘEVSCI, I., FEDIUȘ, O. Relația dintre reprezentarea socială a succesului și performanțele sportive în adolescență. Asistența psihologică la etapa contemporană: realități și perspective. In: *Materialele Conferinței Științifice Naționale, Ediția 1-a*, 23 Octombrie 2020. Bălți: 2021. 113 p. ISBN 978-9975-50-257-3.
57. RUSNAC, S., AȘEVSCI, I. Rolul autoeficienței în afirmarea motivației de realizare a tinerilor din mediul universitar. In: *EcoSoEn*. ULIM, 2018, An. 1, nr. 4, p.107-116. ISSN 2587-344X.
58. RUSNAC, S., AȘEVSCI, I. Definiția și factorii sociopsihologici ai succesului social: studiu analitic. In: *Conferința Științifică Internațională prilejuită aniversării a 15 ani de la fondarea Facultății Psihologie, Științe ale Educației și Asistență Socială „Preocupări contemporane ale*

- științelor socio-umane*”. Ediția a VI-a – *Mentalități ale societății în transformare*. 11-12 dec. 2015. Chișinău: ULIM, 2016. Vol. I. pp. 295-303. ISBN 978-9975-933-79-7.
59. RUSNAC, S., AȘEVSCI, I. Emotional intelligence as factor of achievement tendency. In: *EcoSoEn*. ULIM, 2020, An. 3, nr.1-2, pp. 173-186. ISSN 2587-344X.

ADNOTARE

Așevschi Ioana, Reprezentarea succesului social în mediul studentesc. Teză de doctor în psihologie, Chișinău, 2021

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 276 de titluri, 4 anexe, 137 de pagini de text de bază, 21 de figuri, 24 tabele. Rezultatele obținute sunt publicate în 10 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: autoeficiență, elementul periferic al reprezentării sociale, inteligența emoțională, locul controlului, motivația succesului, nucleul central al reprezentării sociale, reprezentare socială, succes social, termeni asociativi, zonă mută.

Scopul lucrării: identificarea reprezentării sociale a succesului social la tinerii din mediul studentesc și a factorilor psihosociali care determină conținutul acesteia, precum și validarea unui program formativ de afirmare a motivației pentru succes social.

Obiectivele lucrării: sistematizarea abordărilor teoretice și a cercetărilor aplicate din literatura de specialitate în vederea identificării raportului dintre reprezentarea socială a succesului social, și componenta identitară a acesteia – motivația pentru succes; construirea unui model al factorilor psihosociali care influențează reprezentarea socială a succesului social împărtășită de tinerii din mediul studentesc; identificarea conținutului reprezentării sociale a succesului social, a motivației pentru succes și factorilor care o determină, precum și raportul dintre aceștia și termenii asociativi calculați pentru reprezentarea socială împărtășită de tinerii din mediul studentesc; alcătuirea și realizarea unui program psihosocial de dezvoltare a capacităților care pulsionează motivația pentru succes social – inteligența emoțională și credințelor privind autoeficiența; verificarea eficienței acestui program în cadrul experimentului de control; elaborarea recomandărilor în vederea dezvoltării motivației pentru succes social a tinerilor din mediul studentesc universitar.

Noutatea și originalitatea științifică: în lucrarea de față pentru prima dată în Republica Moldova și România a fost cercetată reprezentarea socială a succesului social, a fost identificat caracterul mutual al relațiilor dintre reprezentarea socială și motivația pentru succes sau pentru evitarea eșecului, au fost delimitați factorii psihosociali ai reprezentării sociale și orientării motivaționale, care pot fi interpretați, reieșind din rezultatele experimentale, ca factori ai succesului social – credințele pozitive privind autoeficiența, locul controlului intern și inteligența emoțională. S-a constatat experimental prin implementarea programului psihosocial de dezvoltare a motivației pentru succes social că educarea acesteia, deci și crearea condițiilor de dezvoltare a personalității de succes, solicită cunoștințe, capacități și atitudini, transformate în competențe de viață, privind abordarea constructivă, pozitivă a sarcinilor și evenimentelor curente, transformarea problemelor în scopuri, planificarea activității în vederea realizării obiectivelor, dar și consolidarea credințelor privind autoeficiența, a gândirii pozitive și competențelor emoționale.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea problemei științifice importante s-au materializat prin elaborarea modelului factorilor psihosociali care determină conținutul reprezentării sociale a succesului social a tinerilor din mediul studentesc și componenta ei identitară – motivația pentru succes; prin evaluarea și determinarea impactului credințelor privind autoeficiența, locul controlului și inteligența emoțională asupra motivației pentru succes, întocmirea și implementarea programului psihosocial de dezvoltare a motivației pentru succes social cu impact în dezvoltarea capacităților de realizare a succesului social.

Semnificația teoretică: această cercetare aduce completări la domeniu distinct al psihologiei sociale „Psihologia cunoașterii sociale”, prin complinirea cadrului teoretic privind reprezentarea socială cu înțelegerea rolului acesteia în transformarea raționamentelor și comportamentelor individuale și colective, în cazul lucrării de față, cu identificarea raportului mutual dintre reprezentarea socială a succesului social și motivația pentru succes; aprofundează cunoștințele despre factorii psihosociali care influențează conținutul reprezentării sociale a succesului social și componenta identitară a acesteia – motivația pentru succes, credințele privind autoeficiența, inteligența emoțională și locul controlului; oferă o definiție a succesului social, ținând cont de influențele externe și pulsionile interne ale persoanei.

Valoarea aplicativă a cercetării: modelul factorilor psihosociali poate fi utilizat în cercetarea orientării motivaționale ca și condiție a succesului social în diverse contexte și pentru diverse categorii sociale: atât a adolescenților și tinerilor aflați în proces de afirmare personală și profesională, cât și a personalului organizațiilor, instituțiilor, întreprinderilor în vederea consolidării capacității de succes organizațional, a liderilor de diverse nivele și în diferite tipuri de activitate (economică, socială, politică etc.) pentru dezvoltarea potențialului managerial, a staff-ului organizațiilor non-guvernamentale în scop de sporire a potențialului social al acestui sector, metodele folosite în cercetarea de față pot fi utilizate de către psihologii școlari, organizaționali, consilieri etc.; informația obținută în cercetare privind raportul mutual dintre reprezentarea socială a succesului social și motivația pentru succes, precum și factorii care influențează formarea personalității de succes – credințele privind autoeficiența, locul controlului, inteligența emoțională, poate fi aplicată ca bază pentru elaborarea de programe pentru activități de consiliere școlară și organizațională; programul validat în cercetare, programul psihosocial de dezvoltare a motivației pentru succes social, poate fi folosit în mediul școlar, universitar, organizațional prin replicare sau ca model de activități în vederea dezvoltării conștiinței și motivației pentru succes social de specialiștii-psihologi, cadrele didactice, coach, alți specialiști din domeniu.

Aprobarea și implementarea rezultatelor: rezultatele obținute au fost utilizate și prezentate în activitățile desfășurate cu studenții din cadrul USPEE „Constantin Stere”, cu psihologii practicieni, participanți la atelierile de lucru, desfășurate în cadrul mai multor ediții ale Conferinței Științifice Internaționale anuale „Preocupări contemporane ale științelor socioumane”, în predarea cursului „Cultura comunicării interpersonală, organizațională și interculturală”, planificat pentru toate programele de licență de la facultățile ULIM.

АННОТАЦИЯ

Ашевски Иоана, Представление социального успеха в студенческой среде. Диссертация на соискание степени доктора психологии, Кишинэу, 2021

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 276 наименований, 4 приложения, 137 страниц основного текста (до Библиографии), включая 21 фигуру и 24 таблицы. Результаты исследований опубликованы в 10 научных работах.

Ключевые слова: самоэффективность, периферийный элемент социальных представлений, эмоциональный интеллект, место контроля, мотивация успеха, центральное ядро социальных представлений, социальные представления, социальный успех, ассоциативные термины, немая область.

Цель научной работы: выявление социальных представлений социального успеха у студентов и психосоциальных факторов, определяющие его содержание, а также обоснование модели условий для утверждения мотивации успеха.

Задачи исследования: систематизация теоретических подходов и прикладных исследований в литературе с целью выявления взаимосвязи между социальным представлением социального успеха и его объекта идентификации – мотивацией к успеху; построение модели психосоциальных факторов, влияющих на социальные представления молодежи из студенческой среды о социальном успехе; выявление содержания социальных представлений социального успеха, мотивации успеха и факторов, которые его определяют, а также соотношения между ними и ассоциативными терминами, приведенные студентами; разработка и осуществление психосоциальной программы развития способностей, стимулирующих мотивацию успеха – эмоционального интеллекта и убеждений относительно самоэффективности; определение эффективности данной программы в контрольном эксперименте; разработка рекомендаций с целью развития мотивации социального успеха у молодежи из студенческой среды.

Новизна и научная оригинальность: в настоящей работе впервые в Республике Молдова и Румынии были исследованы социальные представления социального успеха, выявлены соотношения между социальными представлениями и мотивацией к успеху или избеганию неудачи, были выделены психосоциальные факторы социальных представлений и мотивационной ориентации, которые интерпретированы на основе экспериментальных результатов как факторы социального успеха – положительные убеждения о самоэффективности, интернальное место субъективного контроля и эмоциональный интеллект. Было установлено экспериментально, в результате психосоциальной программы, что воспитание мотивации к социальному успеху и, следовательно, создание условий для развития успешной личности, требует знаний и установок, способствующих развитию жизненных умений, способности конструктивно и позитивно подходить к текущим задачам и событиям, трансформировать проблемы в цели, планировать деятельность для их достижения, а также укреплять убеждения о самоэффективности, позитивное мышление и эмоциональную компетентность.

Полученные результаты, способствующие решению важной научной проблемы: заключаются в разработке модели психосоциальных факторов, определяющие содержание социальных представлений социального успеха у молодежи в студенческой среде, и в определении объекта идентификации – мотивации к успеху; посредством измерения и оценки влияния убеждений относительно самоэффективности, места субъективного контроля и эмоционального интеллекта на мотивацию к успеху, составления и применения психосоциальной программы развития способностей достижения социального успеха.

Теоретическая значимость: данное исследование вносит дополнения в психологию социального познания, развивая теоретические основы, касающиеся социальных представлений, понятиями о трансформации индивидуальных и коллективных рассуждений и поведения, в случае данной работы с идентификацией взаимосвязи между социальными представлениями социального успеха и мотивацией успеха; углубляет знания о психосоциальных факторах, которые влияют на содержание социальных представлений социального успеха и их идентичность – мотивацию успеха, убеждения о самоэффективности, эмоциональный интеллект и место субъективного контроля; предложено определение социального успеха с учетом факторов в виде внешних влияний и внутренних побуждений человека.

Практическая значимость: модель психосоциальных факторов может быть использована при исследовании мотивационной ориентации как условие успеха в разных контекстах и для разных социальных групп: как для подростков, молодежи в процессе личного и профессионального становления, так и для сотрудников организаций, учреждений, предприятий с целью усиления потенциала организационного успеха, подготовки лидеров разного уровня и для различных видов деятельности (экономической, социальной, политической и т. д.), для развития управленческого потенциала, для сотрудников неправительственных организаций с целью увеличения социального потенциала этого сектора; методы, использованные в данном исследовании, могут быть использованы школьниками, организационными психологами и т. д.; информация полученная в исследовании о взаимосвязи между социальными представлениями социального успеха и мотивацией к успеху, а также о факторах формирования успешной личности – убеждения о самоэффективности, место субъективного контроля, эмоциональный интеллект, может быть использована в качестве основы для разработки программ индивидуального и группового консультирования у учебных заведениях, организациях и учреждениях; психосоциальная программа может быть использована психологами, учителями, тренерами, другими специалистами в школах, университетах, в организационной среде, применяя ее в виде предоставленном в работе, или в качестве модели для тренингов мотивации социального успеха.

Внедрение научных результатов: полученные результаты были использованы и представлены на занятиях и во внекуррикулярных мероприятиях, проведенных со студентами USPEE «Constantin Stere», в работе секций и семинаров ежегодной Международной Научной Конференции «Современные вызовы социально-гуманитарных наук», а также при преподавании курса «Культура межличностного, организационного и межкультурного общения», запланированного для всех программ лицензиата на факультетах ULIM.

ANNOTATION

Așevschi Ioana, Representation of social success in the student environment. PhD Thesis in psychology, Chisinau, 2021

The structure of the thesis: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 276 titles, 4 annexes, 137 pages of basic text, 21 figures, 24 tables. The obtained results are published in 10 scientific works.

Keywords: self-efficacy, peripheral element of social representation, emotional intelligence, locus of control, motivation of success, central core of social representation, social representation, social success, associative terms, mute zone.

The purpose of the work: to identify the social representation of social success in young people within the student environment and psycho-social factors which determine its content, as well as to validate a training program of affirming the motivation for success.

The objectives of the work: systematization of theoretical approaches and applied researches from specialized literature in order to identify the relationship between social representation and social success, and its identity component – motivation for success; building a model of psychosocial factors that influence the social representation of social success shared by young people from student environment; identifying the content of social representation of social success, motivation for success and factors determining it, as well as the relation between them and the associative terms calculated for the social representation shared by young people from student environment; elaborating and carrying out a psychosocial program of developing the capacities that drive the motivation for social success – emotional intelligence and beliefs regarding the self-efficacy; checking the efficiency of this program within the control experiment; elaborating recommendations for development of motivation for social success in young people from university student environment.

Scientific novelty and originality: in the given paper, for the first time in the Republic of Moldova and Romania the social representation of social success was investigated; the mutual character of the relations between social representation and motivation for success or avoidance of failure was identified, the psychosocial factors of social representation and motivational orientation were delimited, which could be interpreted according to the experimental results, as factors of social success – positive beliefs regarding self-efficacy, internal locus of control and emotional intelligence. It has been found experimentally by the implementation of the PSP-DMSS (Psycho-Social Program of Developing the Motivation for Social Success) that education of motivation for social success requires knowledge, skills and attitudes that are transformed into skills for life, on the constructive and positive approach of tasks and current events, turning problems into goals, planning the activity, in order to achieve the objectives, but also to strengthen their beliefs on the self-efficacy, positive thinking and emotional skills.

The obtained results that contribute to solve an important scientific problem: the elaboration of a model of psychosocial factors that determine the content of social representation of social success in young people from student environment and its identity component – motivation for success; by assessing and determining the impact of beliefs regarding self-efficacy, locus of control and emotional intelligence on the motivation for success, the PSP-DMSS with impact in developing skills of achieving social success was elaborated and implemented.

Theoretical significance: this research brings additions to a distinct branch of social psychology „Psychology of social knowledge”, by complementing the theoretical framework regarding the social representation – understanding its role in transforming individual and collective reasons and behavior, in case of this paper, by means of identifying the mutual relations between social representation of social success and motivation for success; it deepens the knowledge about the psychosocial factors that influence the content of social representation of social success and its identity component – motivation for success, beliefs on self-efficacy, emotional intelligence and locus of control; it provides a definition of social success taking into account the external influences and internal impulses of a person.

The applied value of the research: the model of psychosocial factors can be used in the research of motivational orientation as a condition of social success in various contexts and for different social categories: both of adolescents and young people in the process of personal and professional fulfillment, as well as of the staff of organizations, institutions, enterprises in order to strengthen the capacity of organizational success, of the leaders of various levels and in different types of activity (economic, social, political etc.) for the development of managerial potential, of the staff of non-governmental organizations in order to increase the social potential of this sector; the methods used in this research can be used by school psychologists, organizational psychologists, counselors, etc.; the information obtained in the given research regarding the mutual relations between social representation of social success and motivation for success, as well as the factors influencing the formation of successful personality – beliefs on self-efficacy, locus of control, emotional intelligence, can be applied as a basis for developing programs for school and organizational counseling activities; the program validated in this research, PSP-DMSS, can be used in school, university, organizational environment by replication or as a model of activities in order to develop awareness and motivation for social success of specialists-psychologists, teachers, coaches, other specialists of the field.

Approval and implementation of the results: the results obtained were used and presented in the activities carried out with students from the University of Political and Economic European Studies „Constantin Stere”, with psychologists-practitioners, participants in the workshops held in several editions of the annual International Scientific Conference „The contemporary issues of the socio-humanitarian sciences”, in teaching the course „Culture of interpersonal, organizational and intercultural communication” planned for all programs of licentiate, Cycle 1 of all faculties of the Free International University of Moldova.

AȘEVȘCHI IOANA

**REPREZENTAREA SUCCESULUI SOCIAL
ÎN MEDIUL STUDENTESC**

511.03 – PSIHOLOGIE SOCIALĂ

Rezumatul tezei de doctor în psihologie

Aprobat spre tipar: 24.09.2021

Formatul hârtiei A4

Hârtie ofset. Tipar digital

Tiraj 50 ex.

Coli de tipar: 1,0

Comanda nr. 23

Tipografia „PRINT - CARO”

Str. Astronom Nicolae Donici 14, mun. Chișinău, MD-2049

Tel.(022)85-33-86